

Rapport structurele begrotingsruimte

Een onderzoek naar de mogelijkheden tot het vergroten van de structurele begrotingsruimte van de gemeente Moerdijk

Raadsinformatiebijeenkomst
10 april 2025

MOERDIJK

Agenda

1. **Aanleiding, doel en breder perspectief**

2. Rapport structurele begrotingsruimte

- Hoofdstuk 1. Onderzoeksopzet
- Hoofdstuk 2. Hoe ziet het financiële perspectief van de gemeente Moerdijk er uit?
- Hoofdstuk 3. Vergelijking met andere gemeenten
- Hoofdstuk 4. Welke begrotingsposten hebben we nader in beeld gebracht?

Korte pauze en ruimte voor tussentijdse vragen

- Hoofdstuk 5. Sociaal domein
- Hoofdstuk 6. Verkeer, vervoer en waterstaat
- Hoofdstuk 7. Sport, Cultuur en recreatie
- Hoofdstuk 8. Gemeentefonds
- Hoofdstuk 9. Lokale heffingen
- Hoofdstuk 10. Diverse gemeentebrede onderwerpen

Korte pauze en ruimte voor tussentijdse vragen

- Conclusies + aanbevelingen

3. Vervolgproces

MOERDIJK

1. Aanleiding, doel en breder perspectief

Aanleiding

Nog veel onzekerheid over het ravijnjaar

Driekwart gemeenten krijgt begroting komende jaren niet rond

Nieuws

Ook voorbij het ravijnjaar is het perspectief somber

Het ravijnjaar is geen eenmalig 'dipje' en verdere uitholling van de gemeentelijke financiën ligt op de loer.

Demping financieel ravijn nodig om doel woningbouw te halen

Nieuws

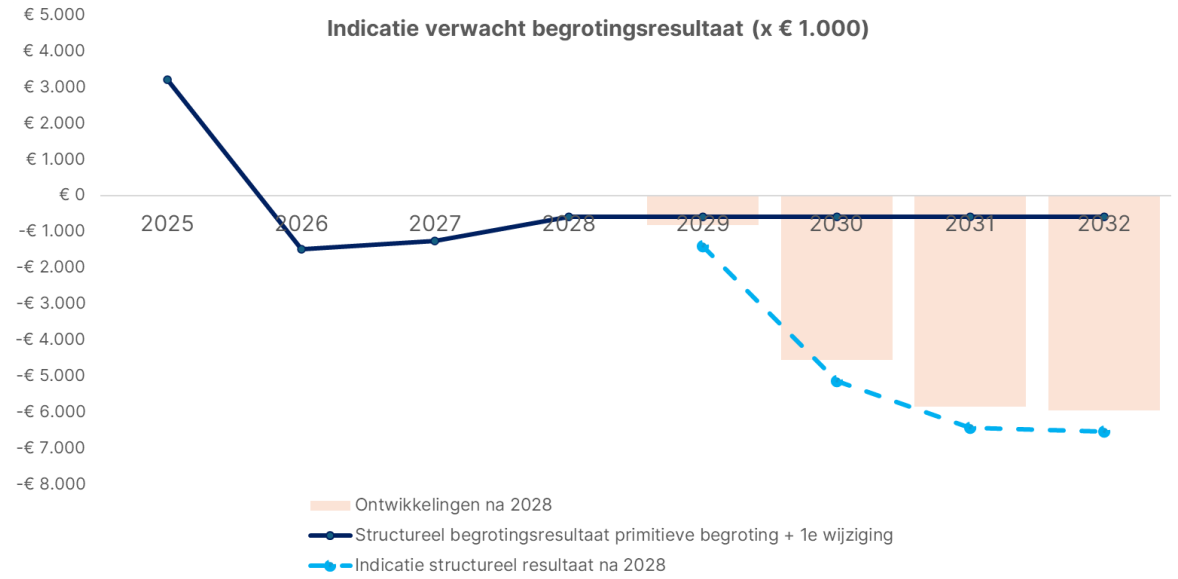

MOERDIJK

Aanleiding

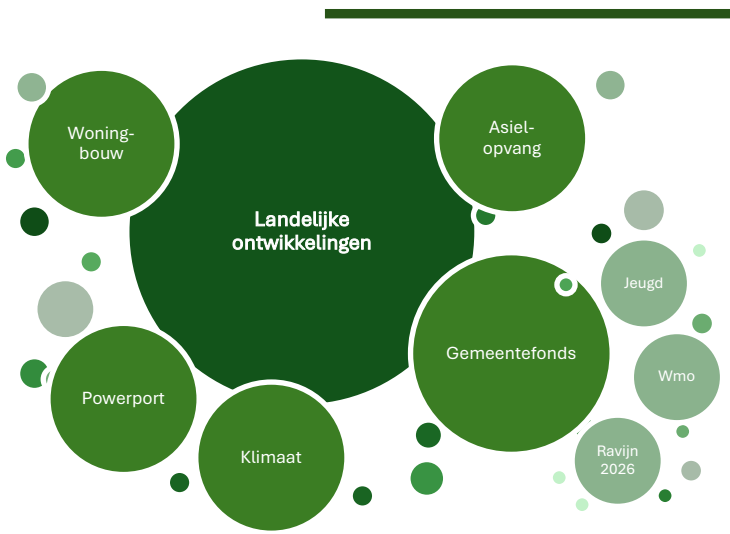
- Behandeling begroting 2025-2028 (november 2024):
- Geen urgente noodzaak voor ombuigingsmaatregelen

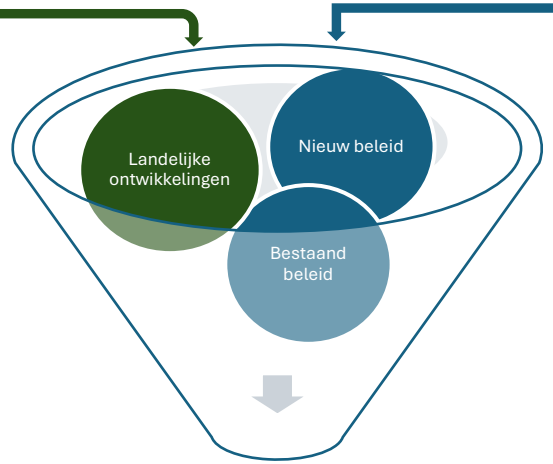
- Voorafgaand aan kadernota 2026-2029:
- Op hoofdlijnen mogelijkheden in beeld brengen die kunnen bijdragen aan het vergroten van de structurele begrotingsruimte

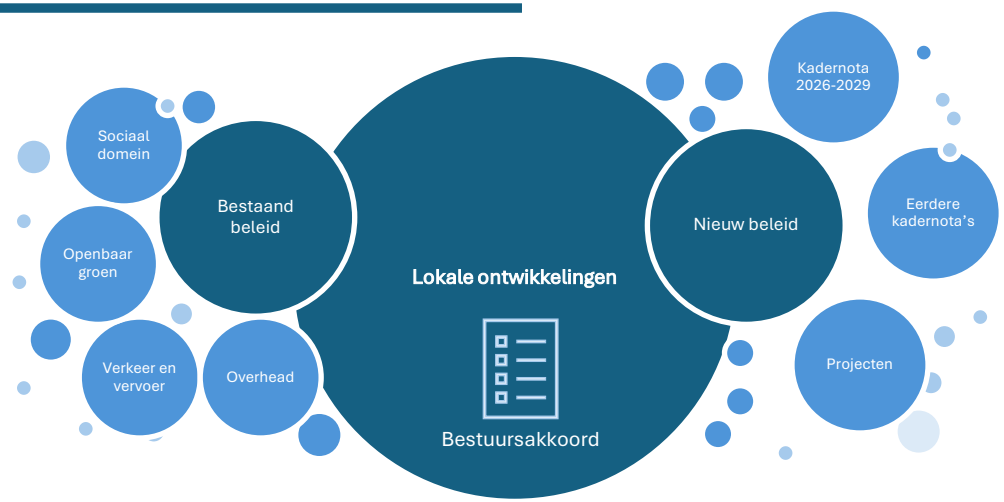

MOERDIJK

Breder perspectief

t/m 2024
Zuidrandtunnel (€ 0,8 mln.)

2025
Stationstunnel Zvb (€ 0,6 mln.)
Stationsomgeving Zvb (€ 1,3 mln.)
Transformatiegebied Zvb-Noord (€ pm)
Verduurzaming bestaande zwembaden (€ 0,1 mln.)
...

2026
Gemeenschapshuis Willemstad (€ 0,3 mln.)
School en gymzaal Willemstad (€ 0,4mln.)
Nieuwbouw Niervaert Klundert (€ 1,2 mln.)
Permanente voorziening Roode Vaart (€ 0,1 mln.)
...

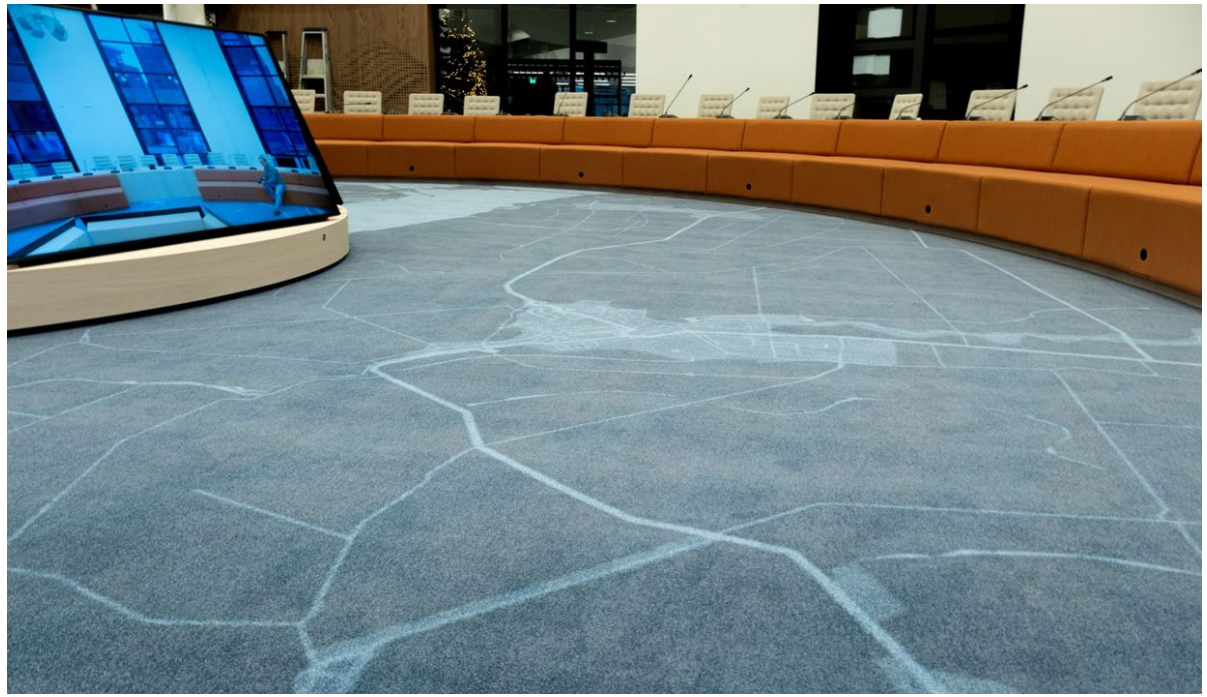
2027
-

2028
Schoolontwikkeling Klundert (€ 0,6 mln.)
Schoolontwikkeling Zvb (€ 0,4 mln.)
2e gymzaal Zvb (€ 0,2 mln.)
...

Doelstelling

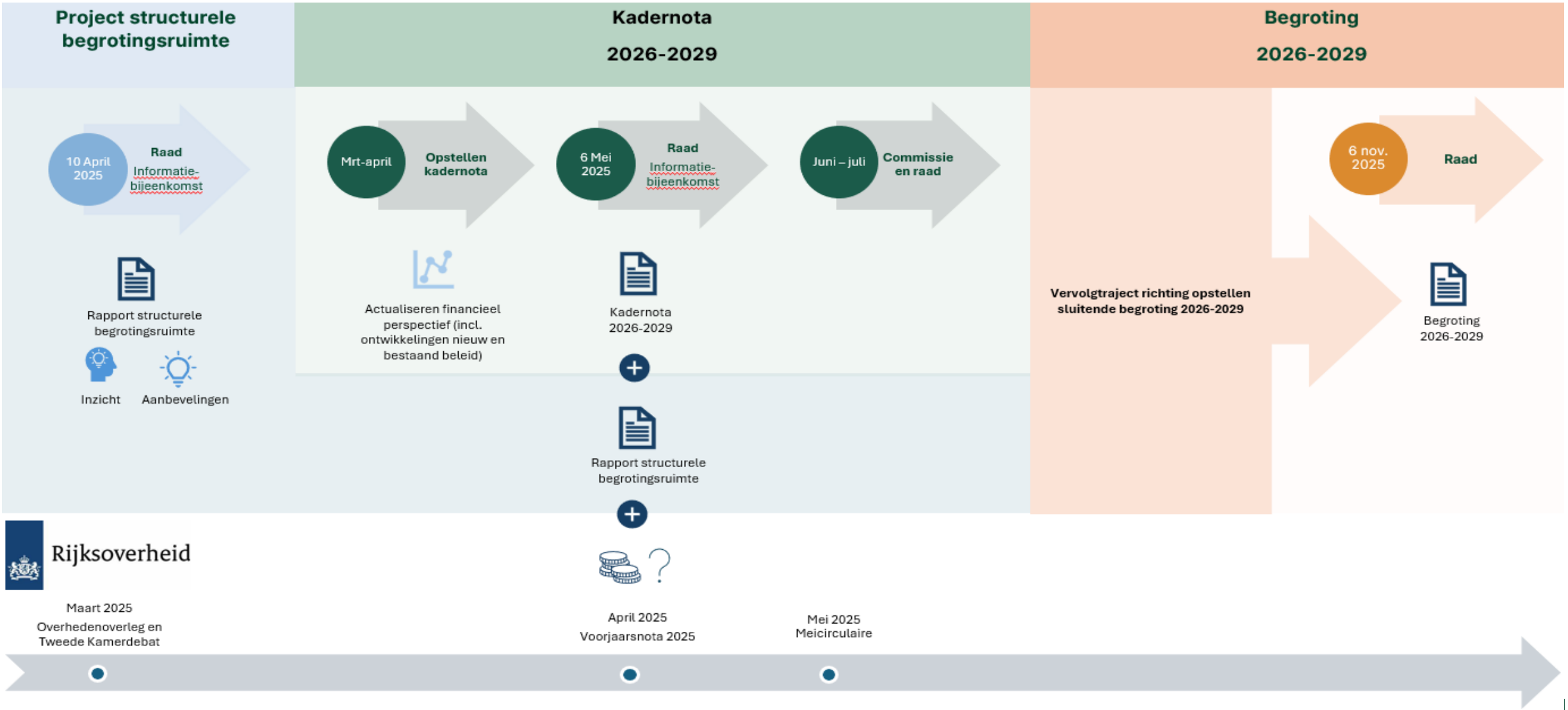
"Het doel van dit onderzoek is om **vanuit een breder perspectief mogelijkheden te onderzoeken** die kunnen bijdragen aan het vergroten van de structurele begrotingsruimte. Het doel van dit onderzoek is dan ook niet om met specifieke ombuigingsvoorstellen te komen maar om met richtinggevende mogelijkheden te komen."

Dit zodat de gemeenteraad **deze inzichten** kan **betrekken bij de behandeling van de kadernota 2026-2029**, als opmaat naar het opstellen van de uiteindelijke begroting 2026-2029.

MOERDIJK

Breder perspectief

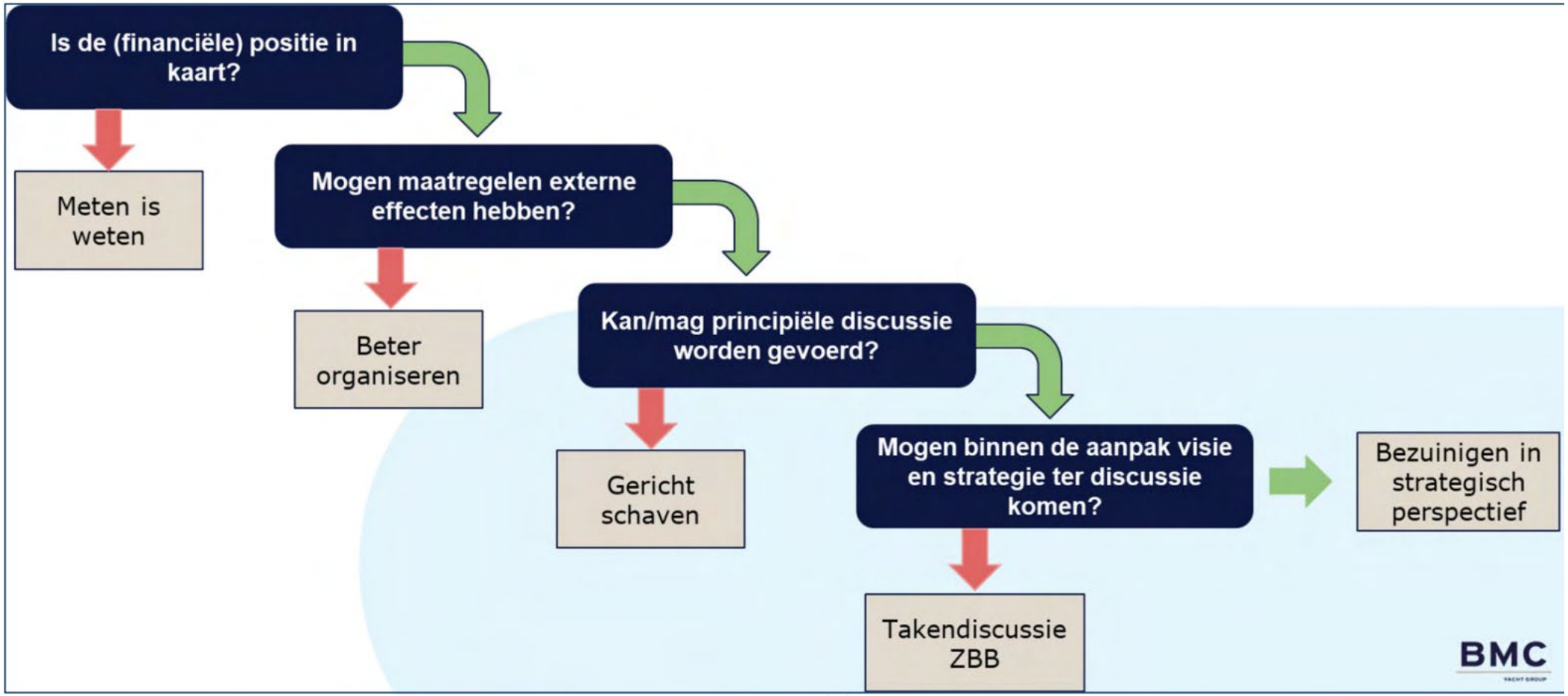

2. Rapport structurele begrotingsruimte

MOERDIJK

Hoofdstuk 1. Onderzoeksopzet

Welke aanpakken zijn mogelijk?

Stap 1. Nader inzicht in financiële positie

Rapport structurele begrotingsruimte

- Hoe staat de gemeente er financieel voor?
- Aan welke knoppen kunnen we draaien?
  - Welke "technische" mogelijkheden zijn er nog?
  - Hoe is de begroting opgebouwd?
  - Wat zijn de grootste budgetten?
  - Hoe wendbaar zijn we? Welke budgetten zijn beïnvloedbaar en op welke termijn?
  - In hoeverre hebben we als gemeente beleidsvrijheid? Waar zitten de medebewindstaken?
  - Hoe kostendekkend zijn onze gemeentelijke heffingen?
  - Hoe verhouden onze woonlasten zich tot buurgemeenten?
- Hoe zit het met onze buffers?
  - Hoe groot zijn onze reserves?
  - Hoe verhoudt zich dat tot de risico's en het benodigd weerstandsvermogen?
  - Hoe kunnen we onze reserves en incidentele middelen zo doelmatig mogelijk inzetten voor de realisatie van de ambities?

Hoofdstuk 2. Hoe ziet het financiële perspectief van de gemeente Moerdijk er uit?

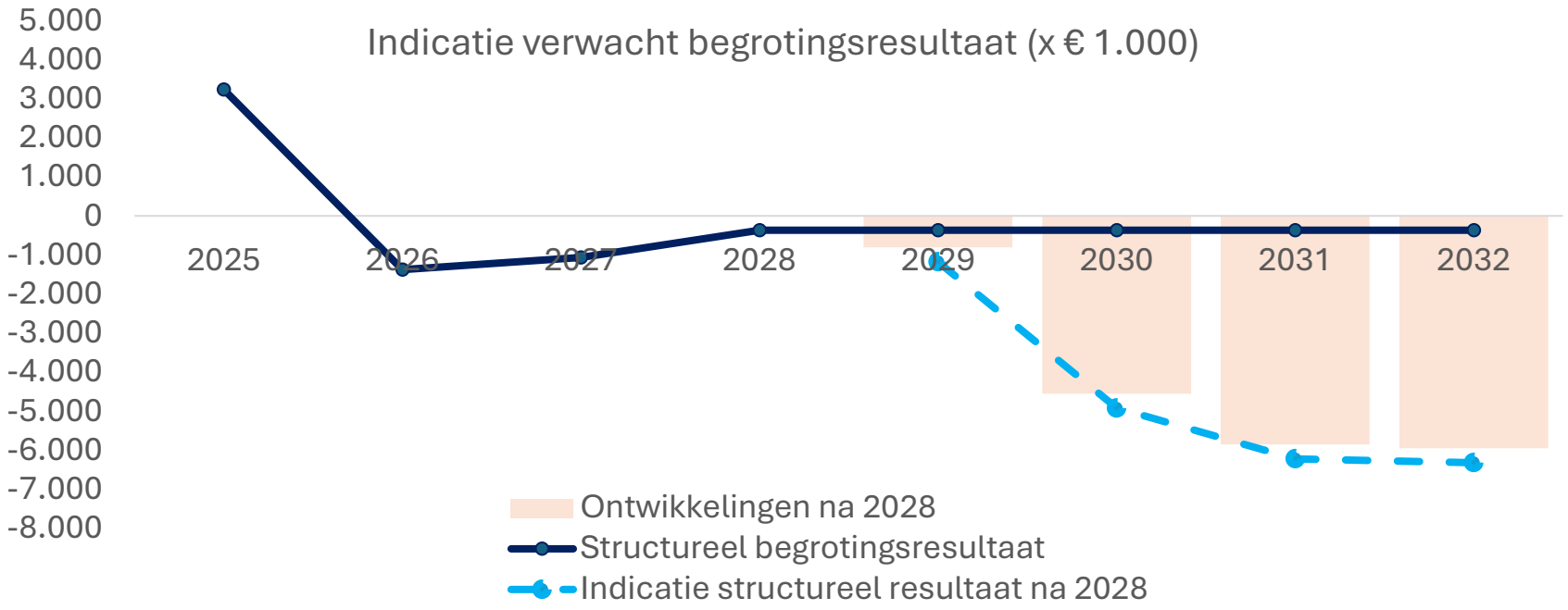
Hoe ziet het financiële perspectief van de gemeente Moerdijk eruit?

- **Begrotingsresultaat**
- Nader inzicht in **baten en lasten**
- Welke **‘spaarpotjes’** (reserves en voorzieningen) heeft de gemeente?
- Welke **risico’s** lopen we en hoe verhoudt zich dit tot ons weerstandsvermogen?
- Wat zeggen diverse **kengetallen** over onze financiële positie?
- Welke **conclusies** kunnen we trekken wat betreft de financiële positie van de gemeente Moerdijk?

Uitgangspunt cijfers = begroting 2025-2028 (nov. 2024)

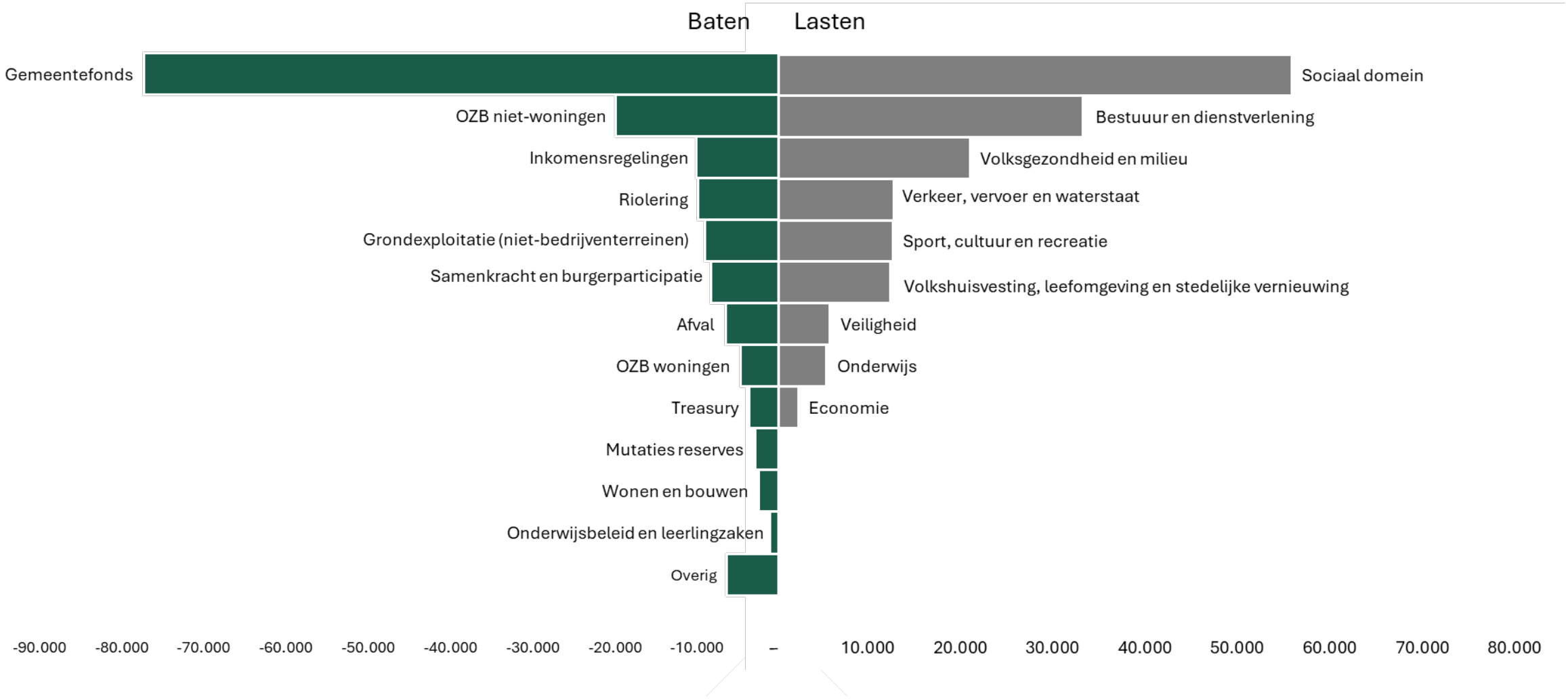

Begrotingsresultaat

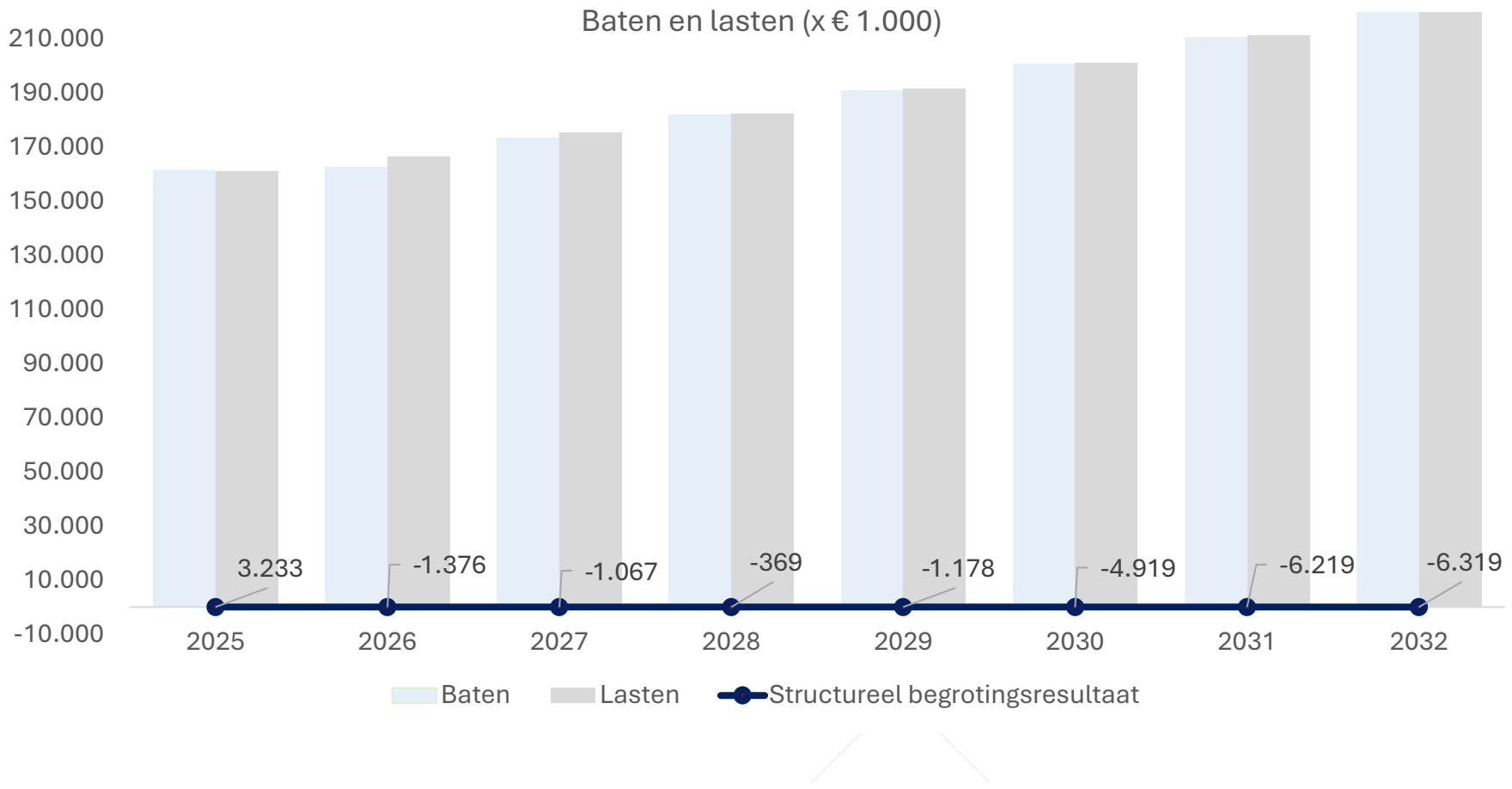
MOERDIJK

Baten en lasten 2025 (x € 1.000)

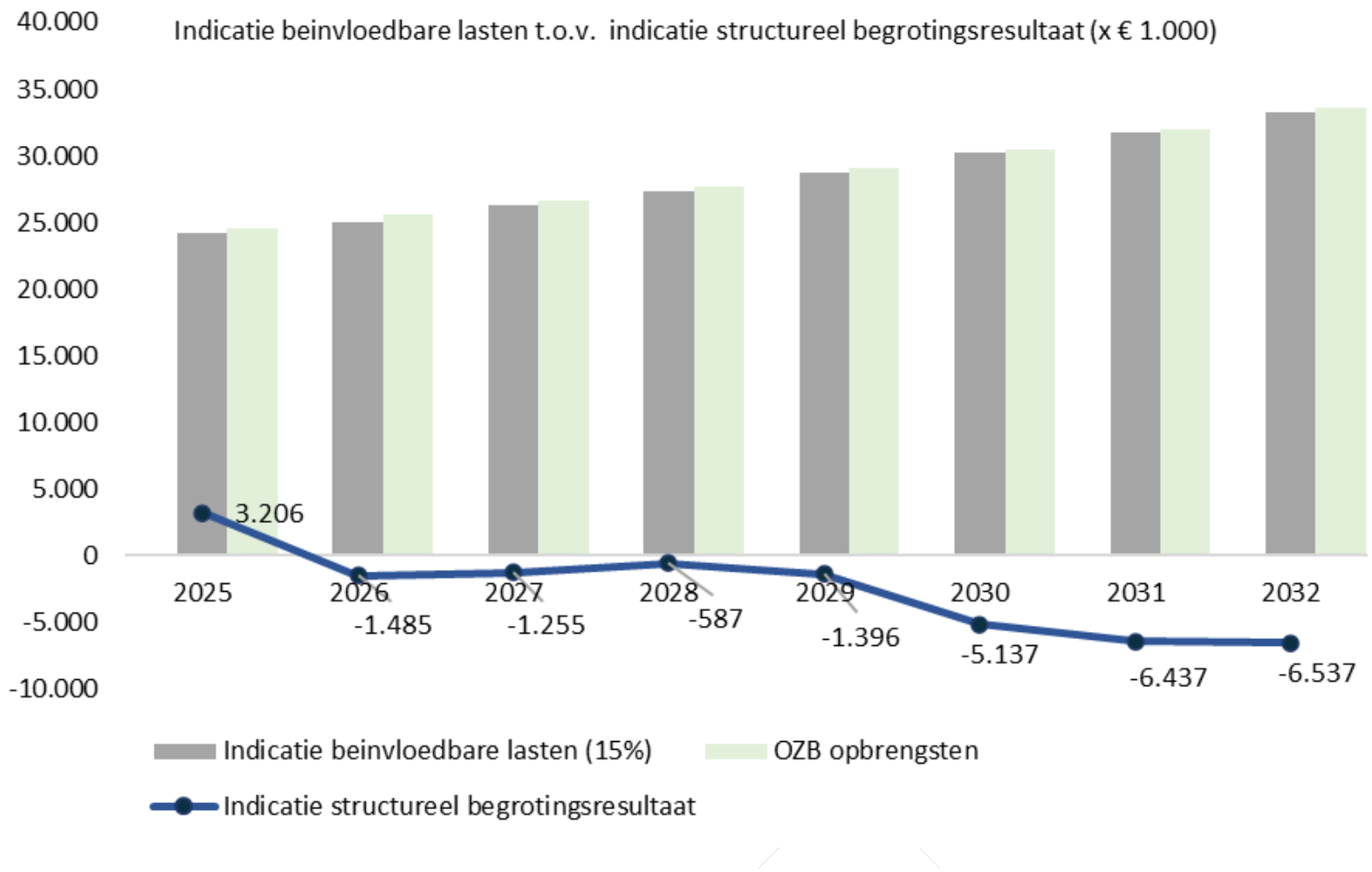

MOERDIJK

In verhouding tot begrotingsomvang

Niet alle lasten zijn te beïnvloeden

MOERDIJK

Waarom focus op structurele begrotingsresultaat?

- Structurele lasten moeten gedekt kunnen worden uit structurele baten
- Provincie houdt toezicht op structureel en reëel evenwicht begroting

MOERDIJK

Waarom focus op structurele begrotingsresultaat?

- Landelijke ontwikkelingen

MEER FLEXIBILITEIT BIJ BEOORDELEN GEMEENTEBEGROTING

Financieel interbestuurlijk toezicht mogelijk op de schop

Het ravijnjaar is een uitdaging, erkent BZK, maar tegelijkertijd staat er maar één gemeente onder preventief toezicht.

‘Weg met die financiële handboeien voor gemeenten’

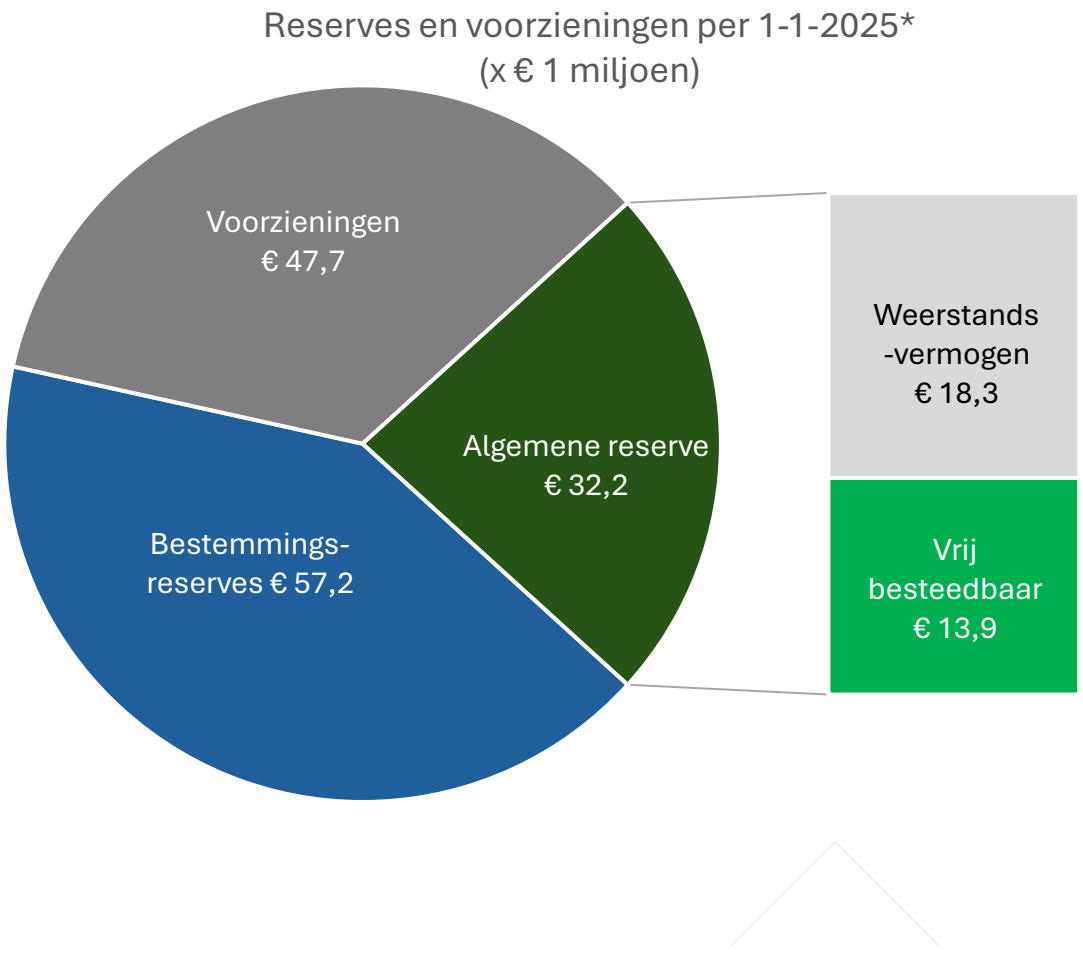
Scheiding van incidentele en structurele uitgaven op jaarbasis betekent onnodige beknelling van de financiële wendbaarheid van gemeenten.

‘Onderuitputting mag niet in de begroting staan’

De Kamer stemt voor een motie die voorstelt gemeenten wél de optie te geven onderbesteding te begroten.

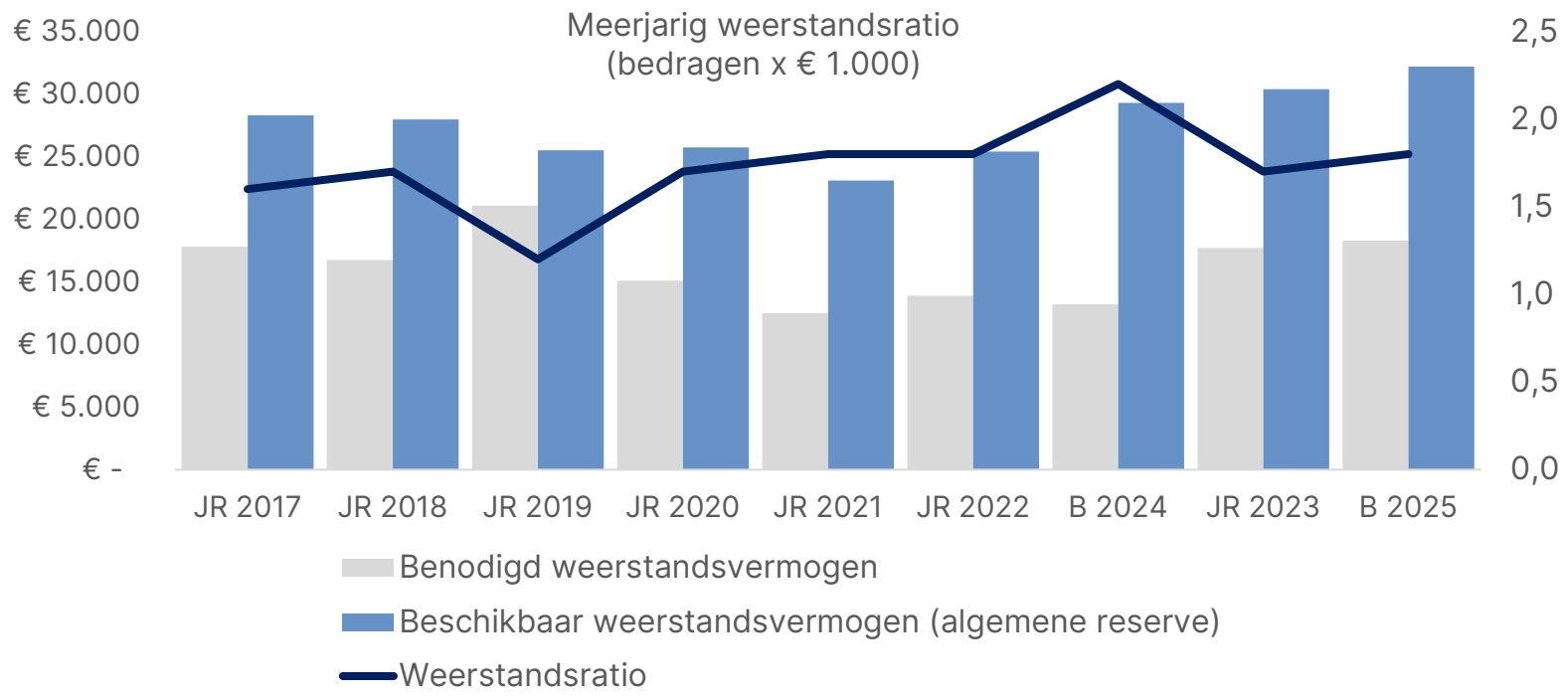
Volgens de huidige regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen gemeenten niet al in de begroting opnemen dat een deel van de uitgaven uiteindelijk niet gedaan zal worden. Dat benadrukt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties na vragen van *Binnenlands Bestuur*. Dinsdag werd een motie aangenomen waarin VVD, NSC en D66 het kabinet oproepen dit wel mogelijk te maken.

Welke ‘spaarpotjes’ heeft de gemeente?

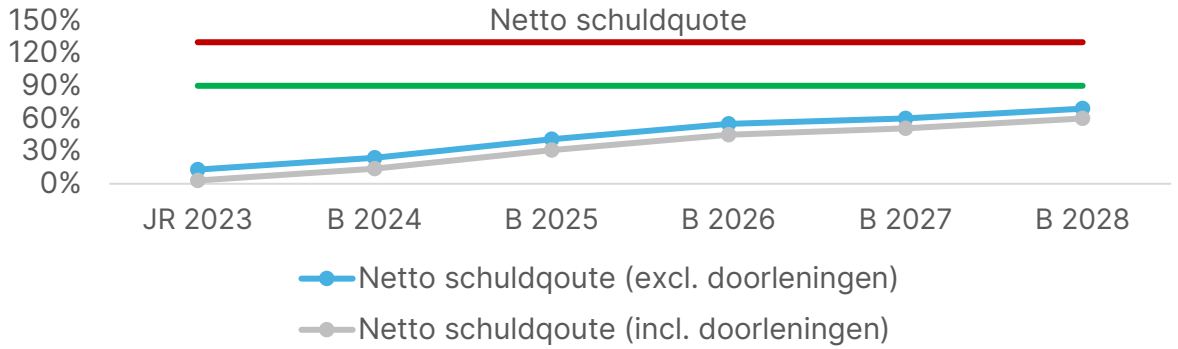
MOERDIJK

Welke risico’s lopen we en hoe verhoudt zich dit tot ons weerstandsvermogen?

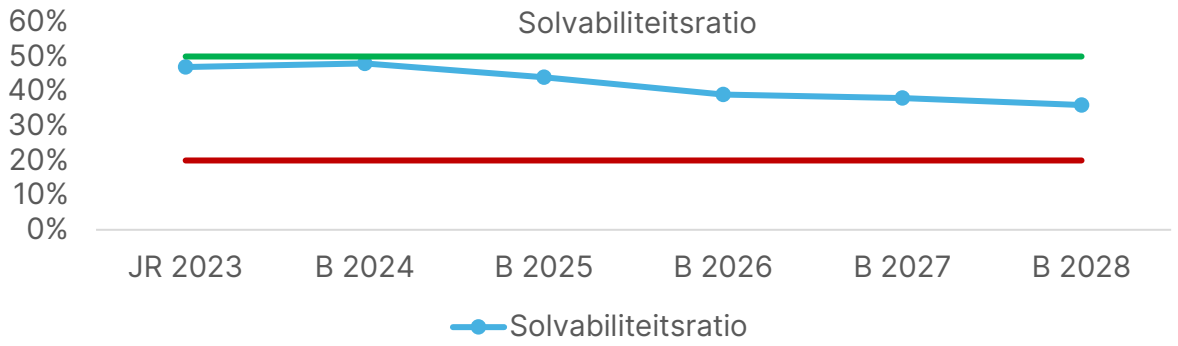

MOERDIJK

Wat zeggen diverse kengetallen over onze financiële positie?

Schuldquote - geeft indicatie van de mate waarin de rente en aflossingen van leningen op de exploitatie drukken

Solvabiliteit – geeft een indicatie in hoeverre aan verplichtingen kan worden voldaan (eigen vermogen / totaal vermogen)

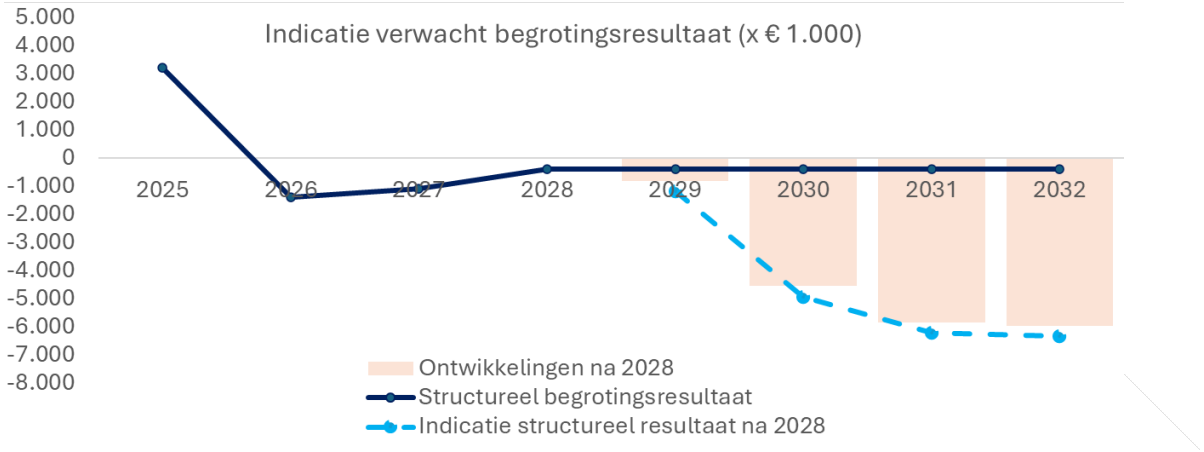
MOERDIJK

Welke conclusies kunnen we trekken wat betreft de financiële positie van de gemeente Moerdijk?

Gezonde financiële positie

- Sluitende begroting 2025
- Stevige reservepositie
- Lage schulden

Aandacht voor komende jaren

MOERDIJK

Hoofdstuk 3. Vergelijking met andere gemeenten

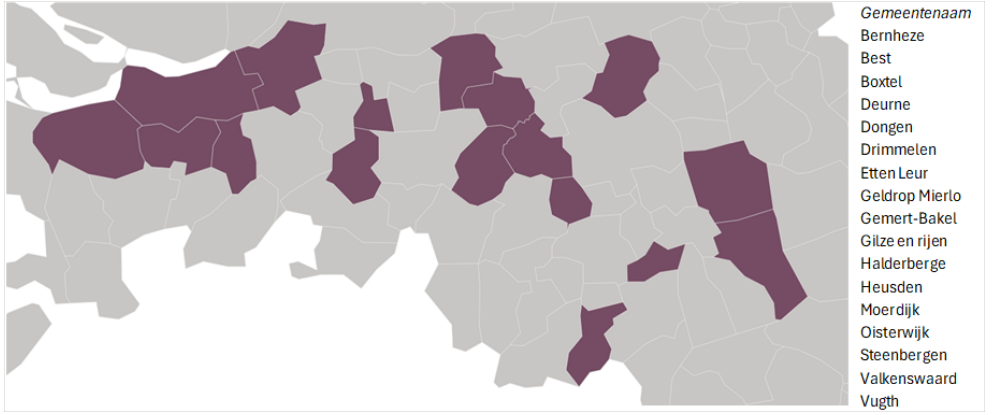
Hoe verhouden onze uitgaven/inkomsten zich tot andere gemeenten?

- **1 op 1 vergelijken van gemeenten is lastig**

- **Ten opzichte van referentiegroep ca. 14% meer baten én lasten per inwoner (omgerekend ca. € 19 miljoen)**
  - Relatief hoge ozb opbrengsten niet-woningen
  - Relatief hoge lasten volksgezondheid, verkeer en vervoer en veiligheid.

- **Verschillen kunnen herleid worden naar:**
  - Specifieke kenmerken Moerdijk (Haven- en industrieterrein, grote oppervlakte)
  - Incidentele lasten en ‘technische’ boekingen (vertekend beeld)

- **Vergelijking geeft geen aanleiding om verschillen nader uit te diepen**

Hoofdstuk 4. Welke begrotingsposten gaan we nader in beeld brengen?

Welke begrotingsposten hebben we nader onderzocht?

Gehanteerde criteria:

Financiële omvang

- Wat zijn de grootste baten en lasten?

Beïnvloedbaarheid

- In hoeverre zijn deze posten door de gemeente te beïnvloeden?
- In hoeverre is sprake van wettelijke verplichtingen?
- (Is geen absolute objectieve maat voor)

Nader in beeld gebrachte begrotingsposten

Specifieke begrotingsposten

- Sociaal domein (hoofdstuk 5)
- Verkeer, vervoer en waterstaat (hoofdstuk 6)
- Sport, cultuur en recreatie (hoofdstuk 7)
- Gemeentefonds (hoofdstuk 8)
- Lokale heffingen (hoofdstuk 9)

Gemeentebrede onderwerpen

- Verbonden partijen (paragraaf 10.1)
- Personeelslasten (paragraaf 10.2)
- Kapitaallasten (paragraaf 10.3)
- Nieuw beleid (paragraaf 10.4)
- Reserves (paragraaf 10.5)

Korte pauze en ruimte voor tussentijdse vragen

Agenda

1. **Aanleiding, doel en breder perspectief**

2. **Rapport structurele begrotingsruimte**
   - Hoofdstuk 1. Onderzoeksopzet
   - Hoofdstuk 2. Hoe ziet het financiële perspectief van de gemeente Moerdijk er uit?
   - Hoofdstuk 3. Vergelijking met andere gemeenten
   - Hoofdstuk 4. Welke begrotingsposten hebben we nader in beeld gebracht?

Korte pauze en ruimte voor tussentijdse vragen

   - Hoofdstuk 5. Sociaal domein
   - Hoofdstuk 6. Verkeer, vervoer en waterstaat
   - Hoofdstuk 7. Sport, Cultuur en recreatie
   - Hoofdstuk 8. Gemeentefonds
   - Hoofdstuk 9. Lokale heffingen
   - Hoofdstuk 10. Diverse gemeentebrede onderwerpen

Korte pauze en ruimte voor tussentijdse vragen

   - Conclusies + aanbevelingen

3. **Vervolgproces**

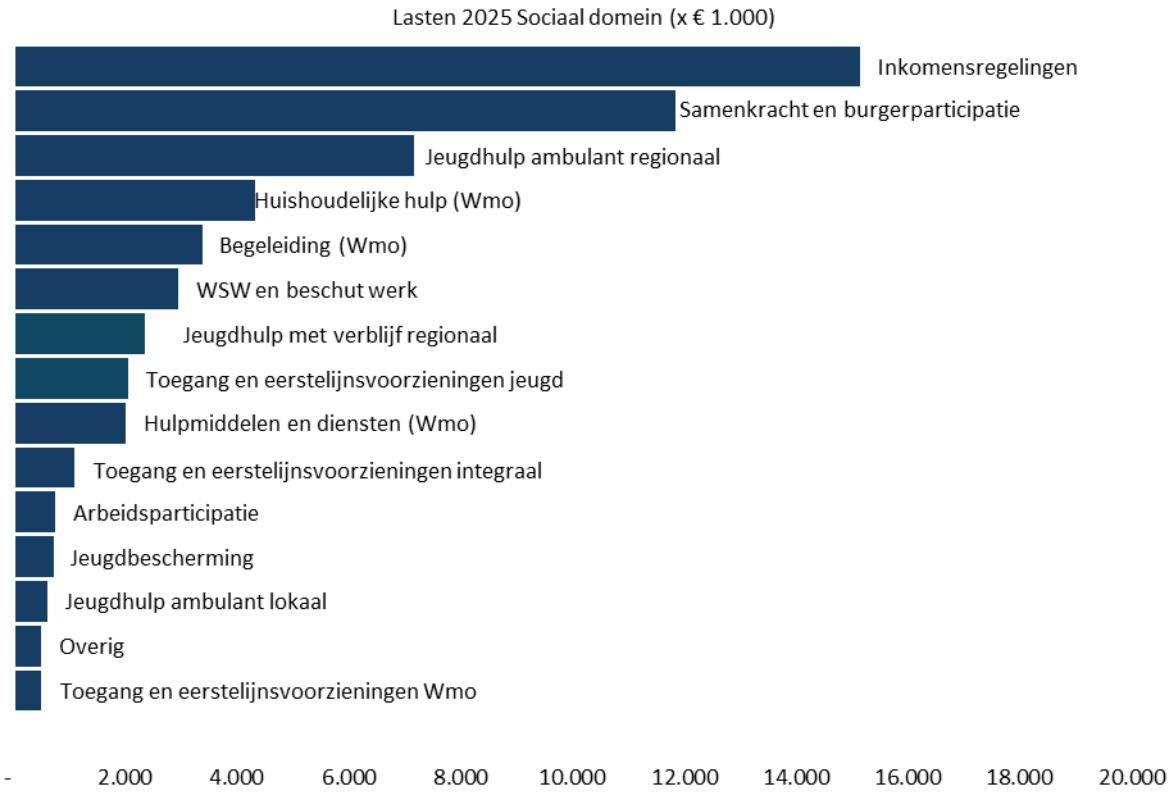
MOERDIJK

Hoofdstuk 5. Sociaal domein

Hoofdstuk 5 Sociaal domein

- Sociaal domein vanuit breder perspectief

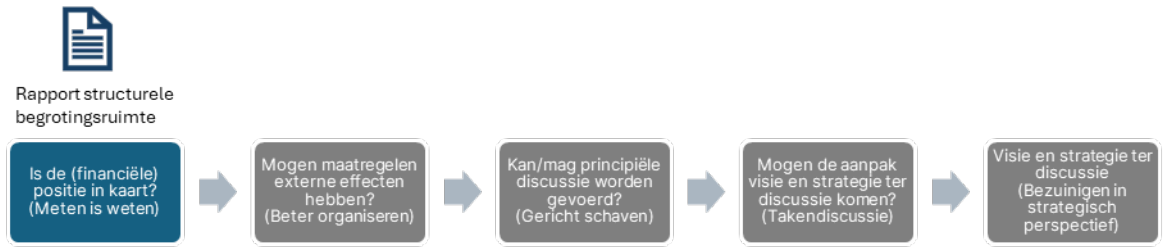
- Grootste onderdelen:
  - Inkomensregelingen
  - Jeugdzorg
  - Wmo
  - Samenkracht en burgerparticipatie

MOERDIJK

Sociaal domein vanuit breder perspectief

- Decentralisaties en samenhang binnen het sociaal domein
- Hoe verhoudt dit onderzoek zich tot de Scan Mens en Maatschappij?

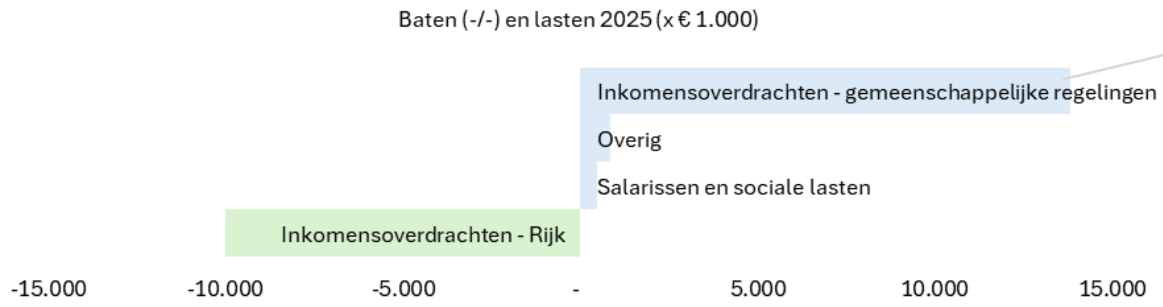

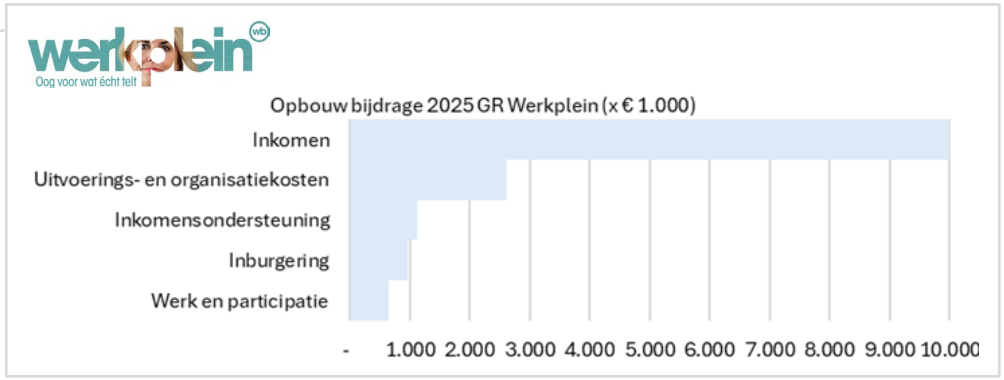

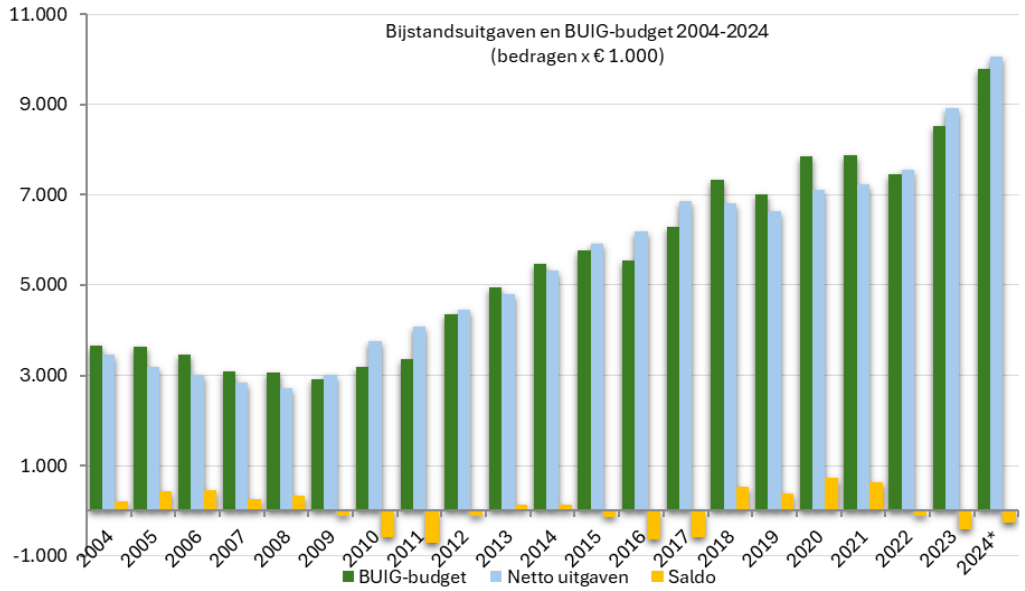
MOERDIJK

Sociaal domein - Inkomensregelingen

- **Hoe zijn de baten en lasten opgebouwd?**

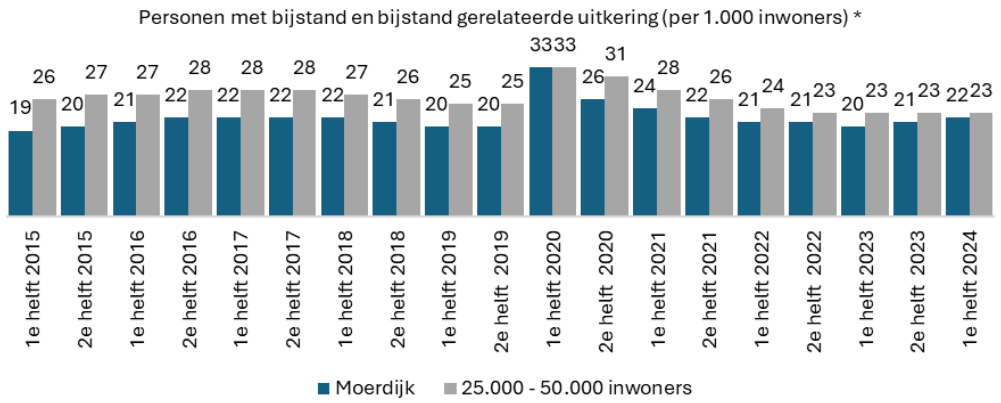

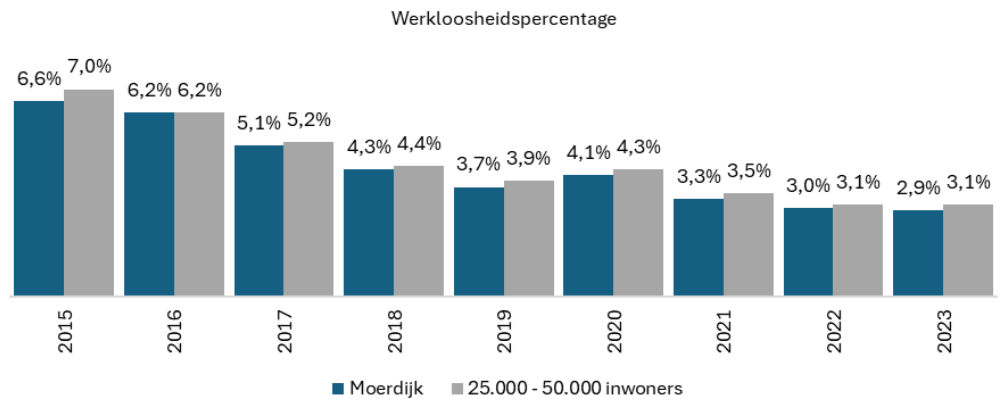

MOERDIJK

Sociaal domein - Inkomensregelingen

- **Hoe verhouden de cijfers zich tot referentiegemeenten?**

MOERDIJK

Sociaal domein - Jeugdzorg

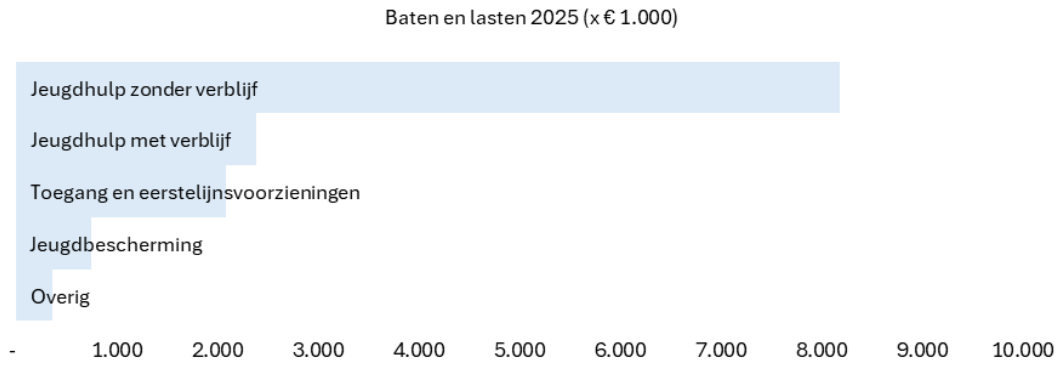
- **Welke (landelijke) ontwikkelingen spelen er?**
    - Landelijke financiering jeugdzorg
        - Uitspraak commissie van wijzen (2021)
        - Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028
        - Advies deskundigencommissie
    - Regionale samenwerking
    - Actieplan Jeugd (informatiebijeenkomst nov. 2024)
    - Rekenkameronderzoek Moerdijk

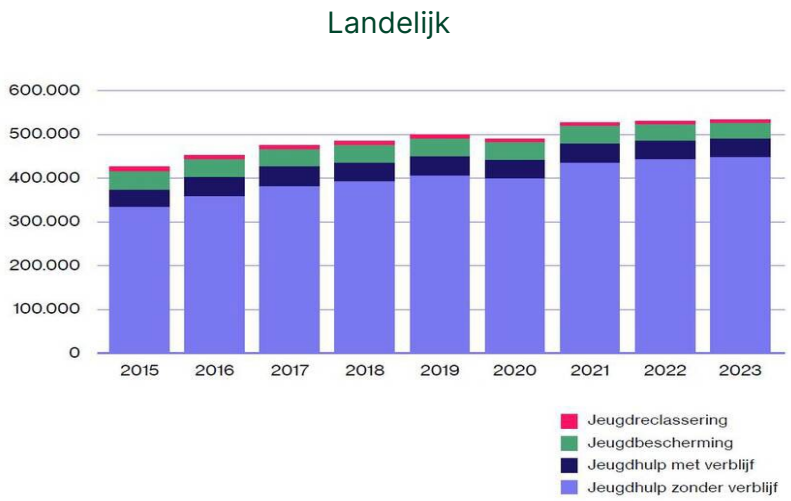

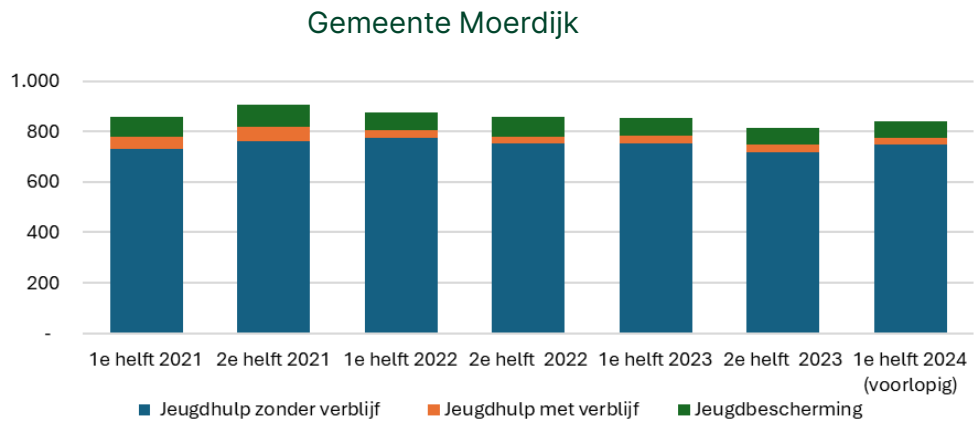
Sociaal domein - Jeugdzorg

- **Hoe zijn de baten en lasten opgebouwd?**

- **Ontwikkeling aantal jeugdzorgtrajecten**

MOERDIJK

Sociaal domein - Wmo

Welke (landelijke) ontwikkelingen spelen er?

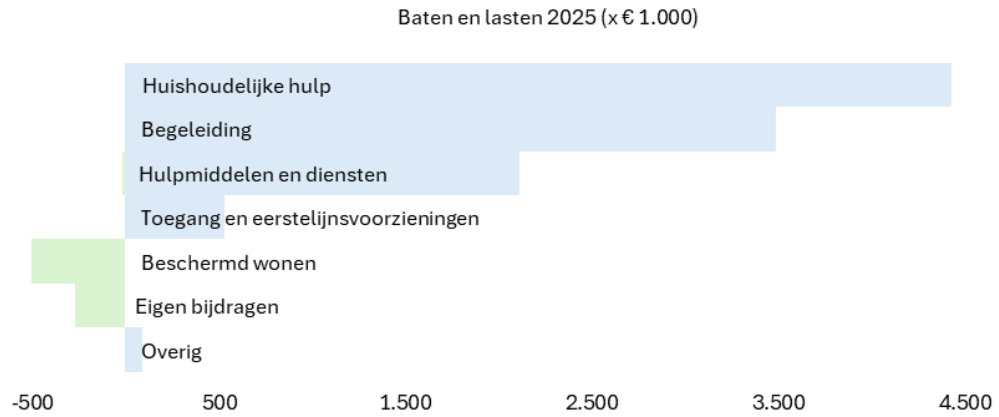
- Houdbaarheidsonderzoek Wmo
- Indexering gemeentefonds
- Invoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage

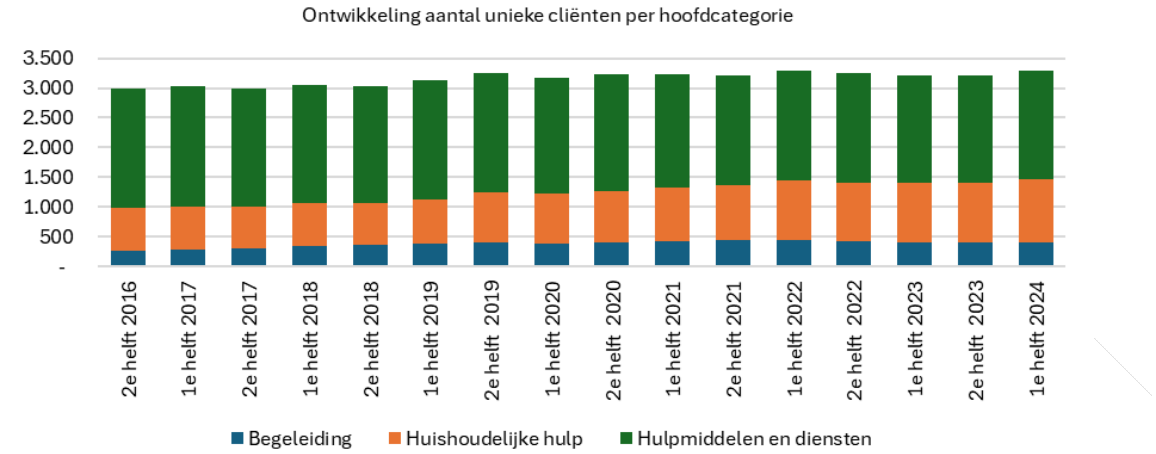
MOERDIJK

Sociaal domein - Wmo

- **Hoe zijn de baten en lasten opgebouwd?**

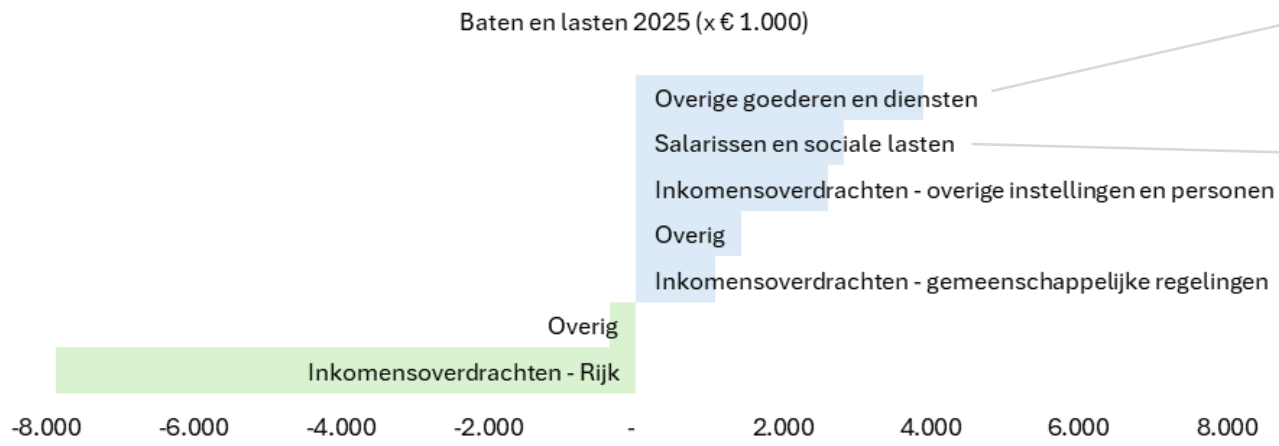
- **Ontwikkeling aantal Wmo voorzieningen**

MOERDIJK

Sociaal domein - Samenkracht en burgerparticipatie

- **Hoe zijn de baten en lasten opgebouwd?**

Vnl. Opvang Oekraïense ontheemden (Staan inkomsten Rijk tegenover)

Personele inzet gemeente

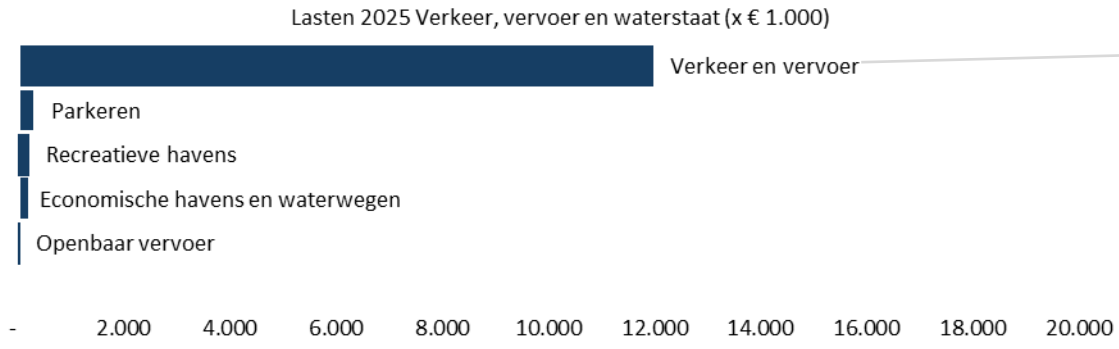
- Budgetsubsidies aan uitvoeringsorganisaties (o.a. € 1,4 miljoen Surplus)
- Exploitatiebijdragen (o.a. De Parel Fijnaart Trefpunt Zevenbergen)

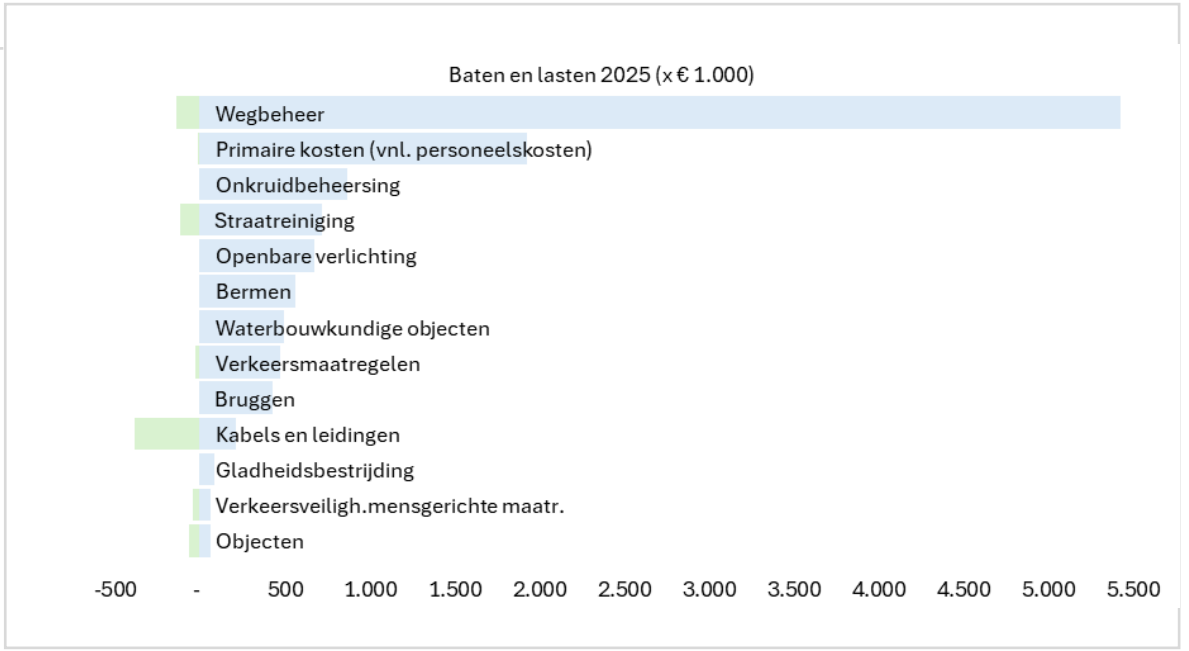
MOERDIJK

Hoofdstuk 6. Verkeer, vervoer en waterstaat

Hoofdstuk 6 Verkeer, vervoer en waterstaat

- **Hoe zijn de baten en lasten opgebouwd?**

MOERDIJK

Hoofdstuk 6 Verkeer, vervoer en waterstaat

- **Welke ontwikkelingen spelen er?**
    - Ontwikkelingen Wegbeheer
    - Programma fysieke leefomgeving

Hoofdstuk 7. Sport, cultuur en recreatie

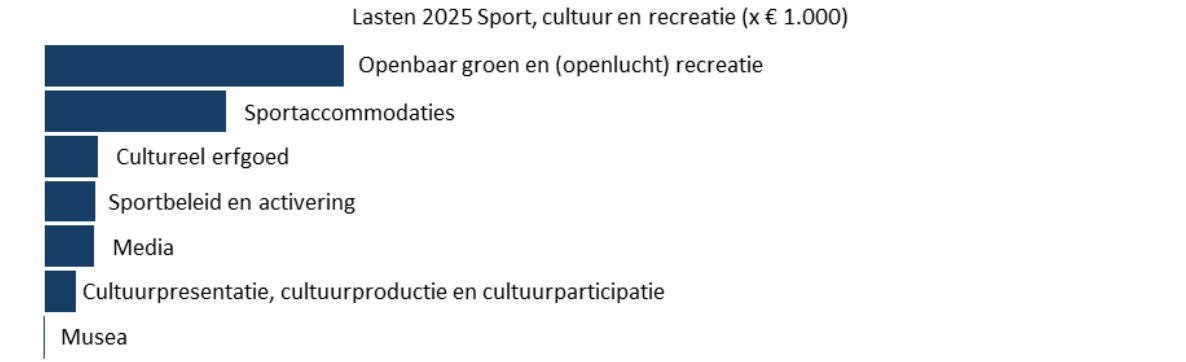
Hoofdstuk 7. Sport, Cultuur en recreatie

- **Hoe zijn de baten en lasten opgebouwd?**

- Openbaar groen en (openlucht) recreatie
  - Groenbeheer
  - Watertaken (Baggeren)

- Sportaccommodaties
  - Buitensport
  - Zwembaden
  - Binnensport

- Overige
  - Cultureel erfgoed
  - Media (subsidie bibliotheek)
  - Cultuur

Hoofdstuk 8. Gemeentefonds

Hoofdstuk 8. Gemeentefonds

Hoofdstuk 8. Gemeentefonds

- Gemeentefonds 2025 (Moerdijk)
  - € 73,6 miljoen - Algemene uitkering
  - € 1,1 miljoen – Decentralisatie uitkering
  - € 2,8 miljoen – Integratie uitkering
  - € 77,5 miljoen – Totaal

- Uitgangspunt gemeentefonds = gelijk voorzieningenniveau

Verrekening ozb (Moerdijk)

Woningen	-/- € 4,3 miljoen
Niet woningen	-/- € 5,1 miljoen

Hoofdstuk 8. Gemeentefonds

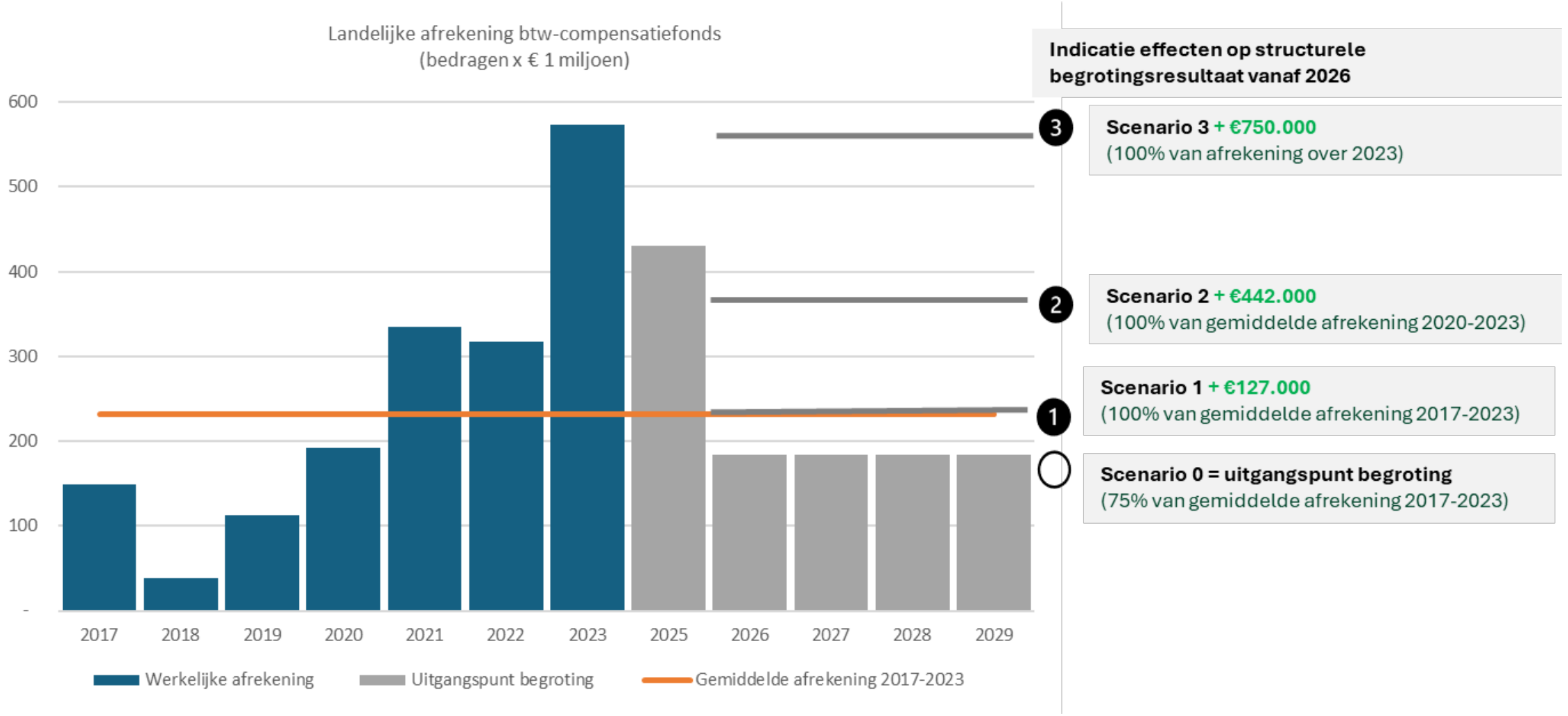
Welke (landelijke) ontwikkelingen spelen er?

- Ravijnjaar 2026
- Taken, middelen en ambities uit balans
- Jeugdzorg
- Specifieke uitkeringen
- Verdeling gemeentefonds

In hoeverre zijn de baten te beïnvloeden? (BTW compensatiefonds)

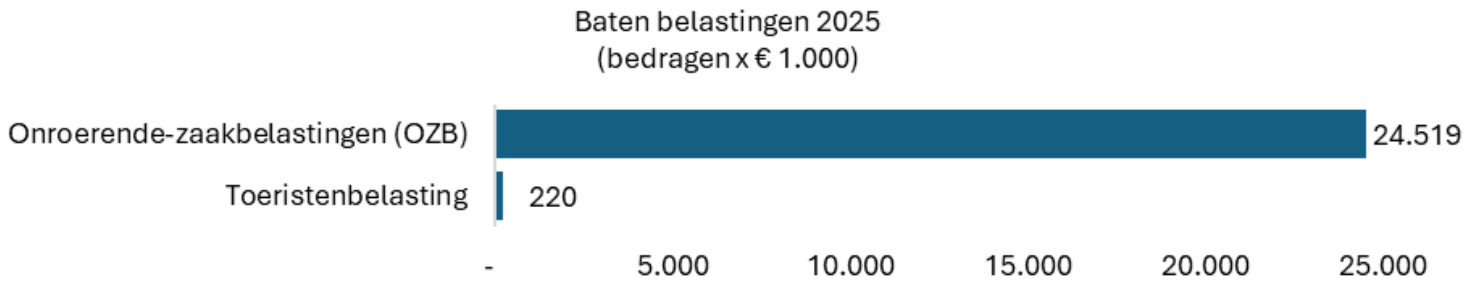

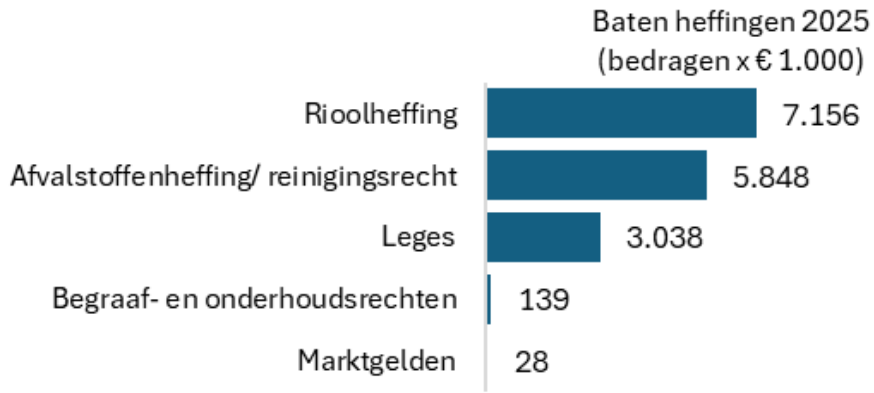
MOERDIJK

Hoofdstuk 9. Lokale heffingen

Hoofdstuk 9. Lokale heffingen

- **Hoe zijn de baten opgebouwd?**

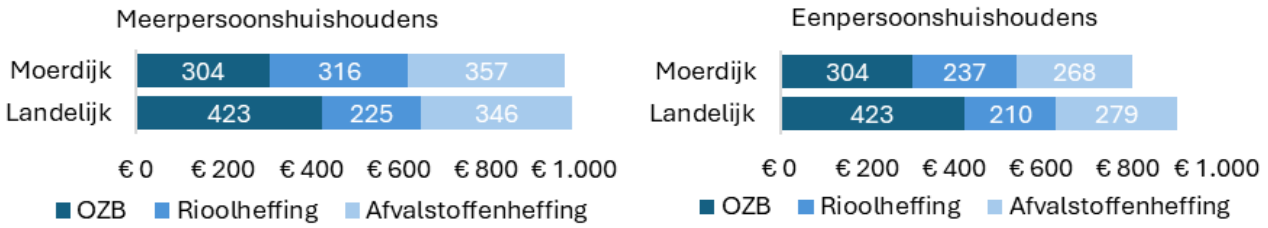

MOERDIJK

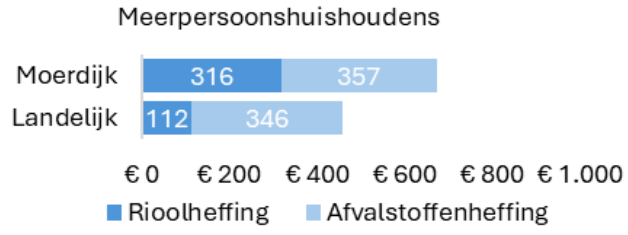
Hoofdstuk 9. Lokale heffingen

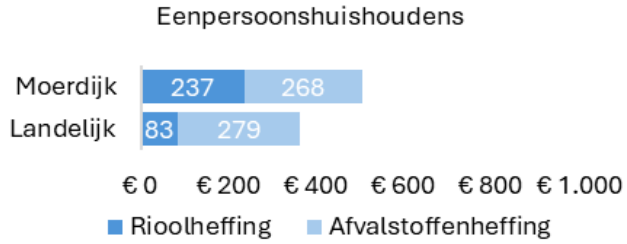
- Hoe zien de gemiddelde woonlasten eruit?

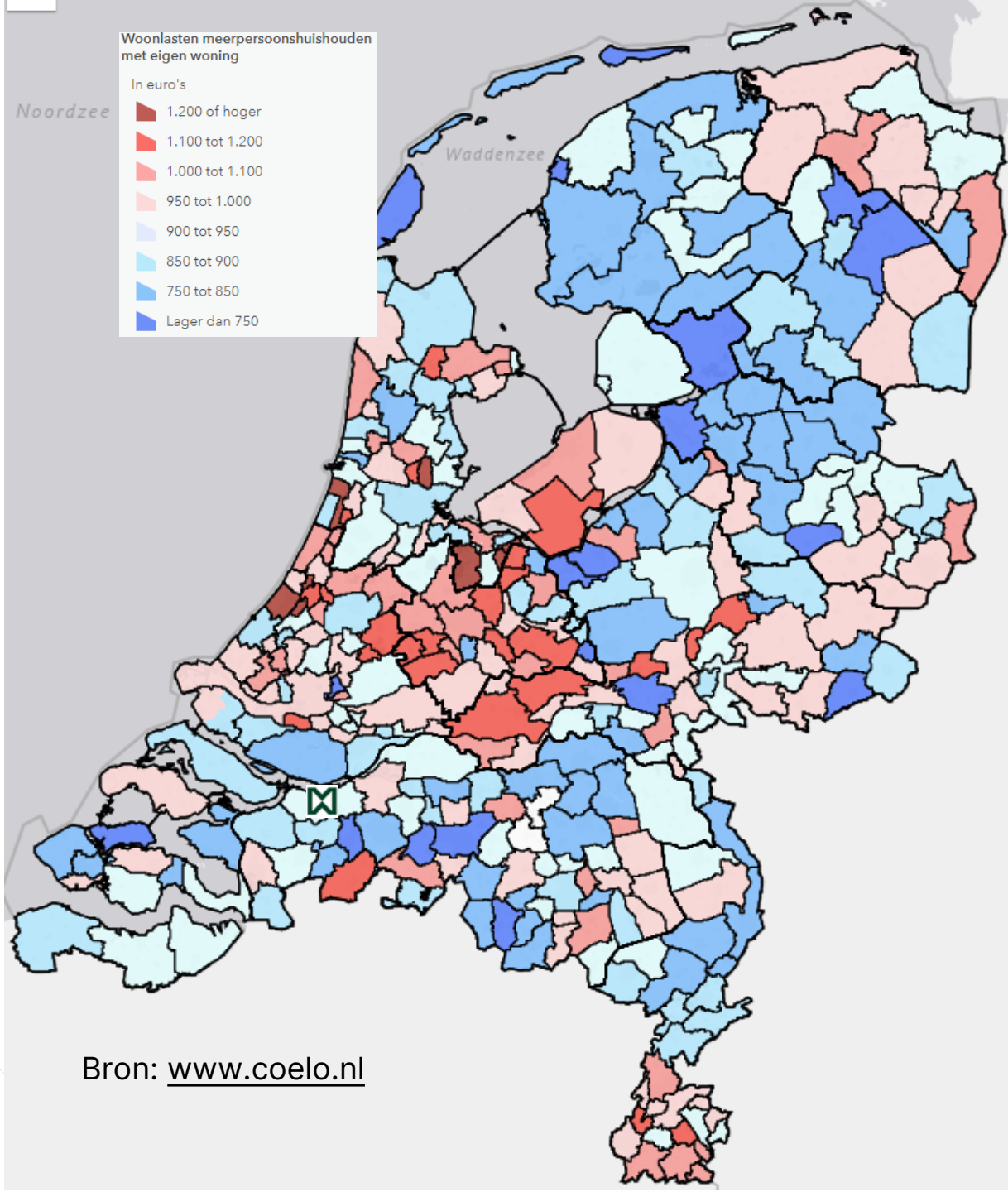
Met eigen woning

Met huurwoning

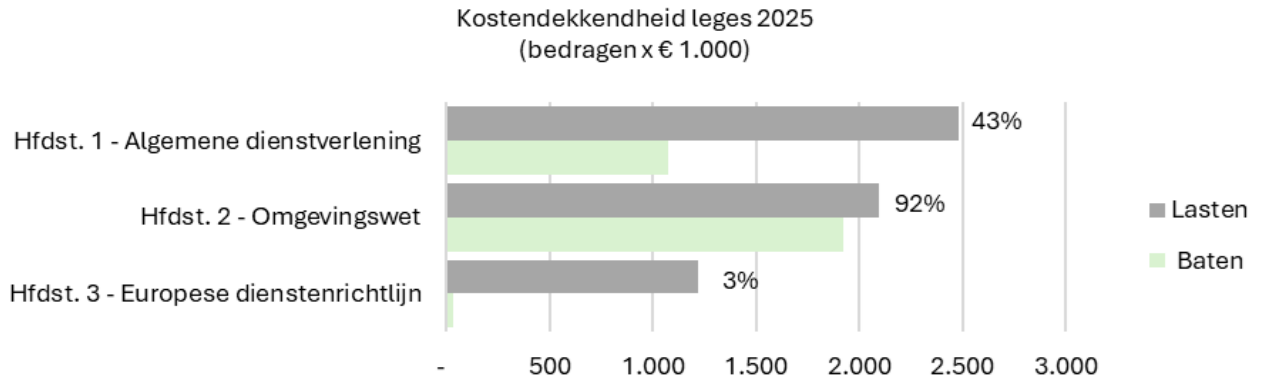

Bron: www.coelo.nl

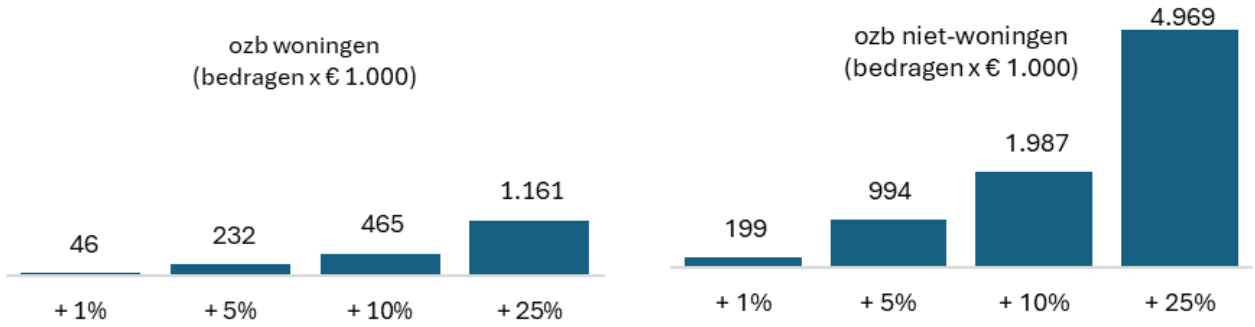
Hoofdstuk 9. Lokale heffingen

In hoeverre zijn de inkomsten te beïnvloeden?

- Kostendekkendheid heffingen en leges verhogen
  - Rioolheffing en afvalstoffenheffing 100% kostendekkend
  - Leges

- Ozb

MOERDIJK

Hoofdstuk 10. Diverse gemeentebrede onderwerpen

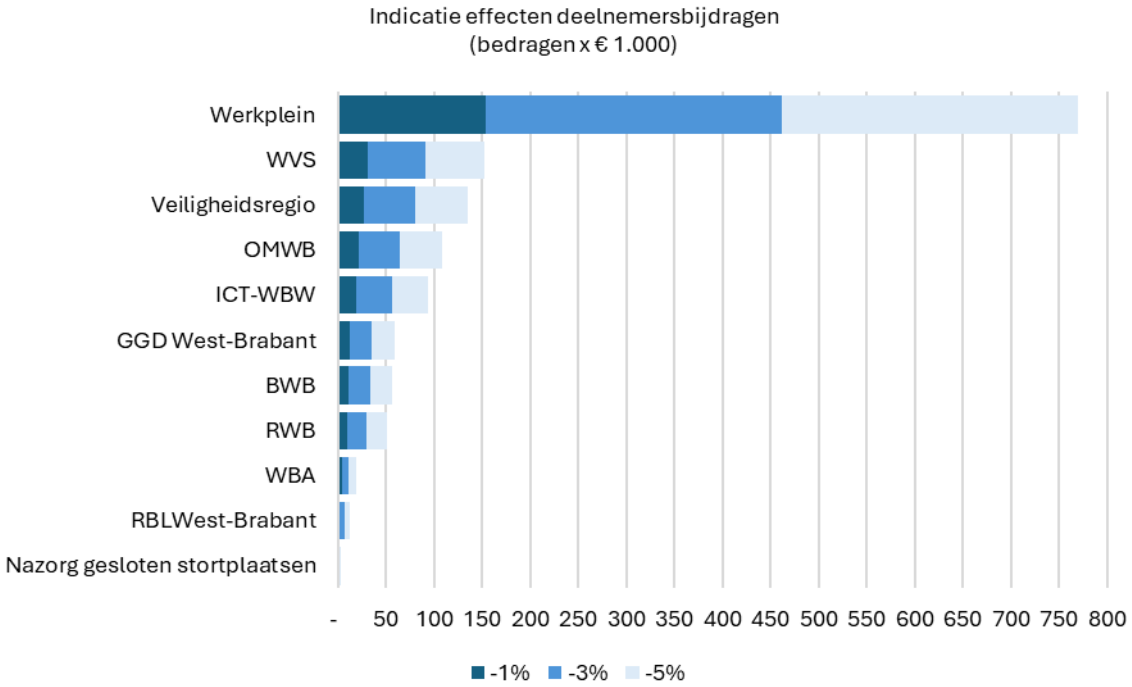
Hoofdstuk 10. Diverse gemeentebrede onderwerpen

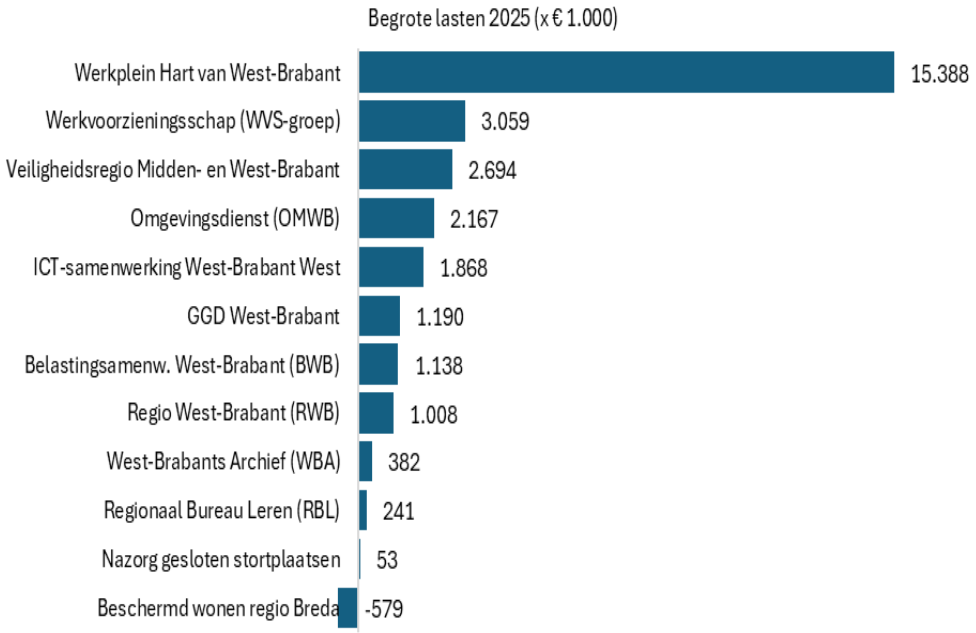
- 10.1 Verbonden partijen
- 10.2 Personeelskosten
- 10.3 Kapitaallasten
- 10.4 Nieuw beleid
- 10.5 Reserves

MOERDIJK

10.1 Verbonden partijen

- Gemeenschappelijke regelingen
- Vennootschappen en overige verbonden partijen
- In hoeverre zijn de lasten te beïnvloeden?

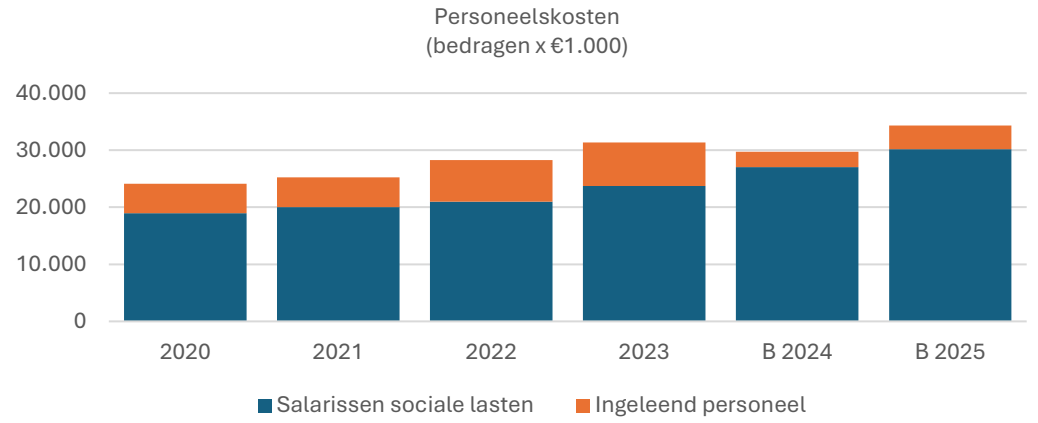

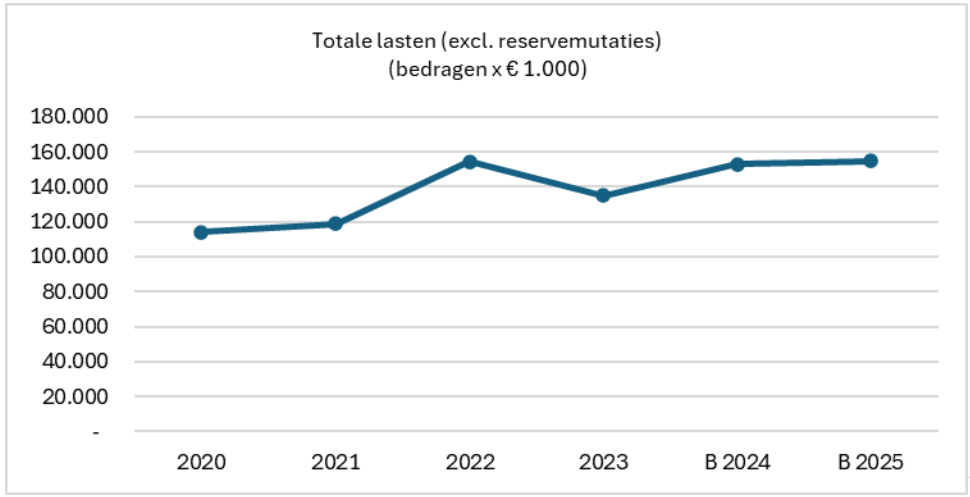
MOERDIJK

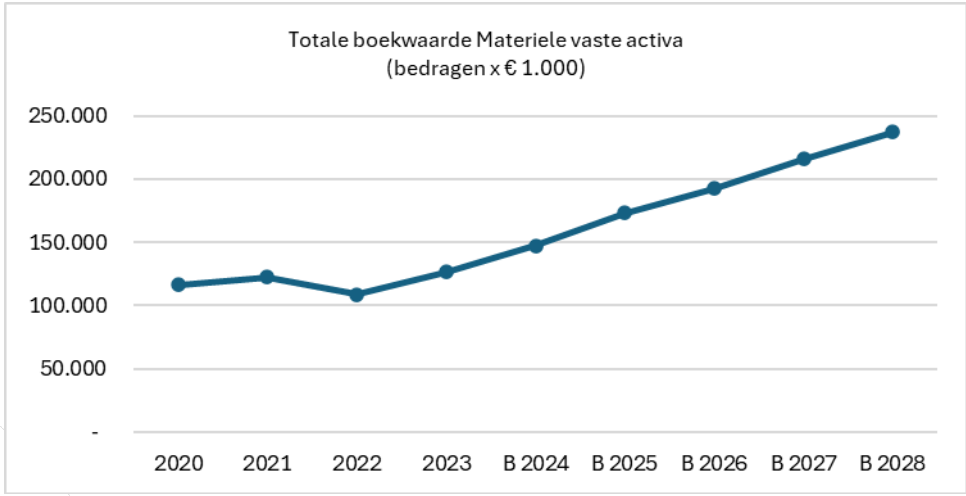
10.2 Personeelskosten

- Salarissen en sociale lasten + ingeleend personeel

- Meerjarige ontwikkeling
  - Gemiddeld 7,6 % per jaar
  - CAO ontwikkelingen
  - Inhuur bij ziekte
  - Extra formatie in begrotingen door raad beschikbaar gesteld

MOERDIJK

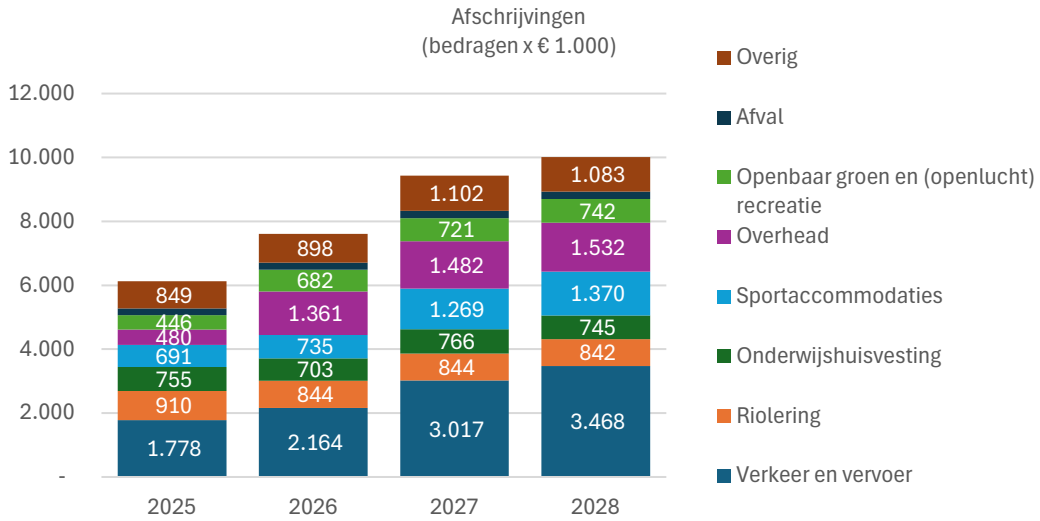
10.2 Personeelskosten

- Taakstellingen
  - Nieuw werplekconcept
  - Invoering Wkb
  - Versnelling woningbouwopgave (vanaf 2032 taakstelling?)
  - Taakstelling begroting 2021 (€ 175.000)

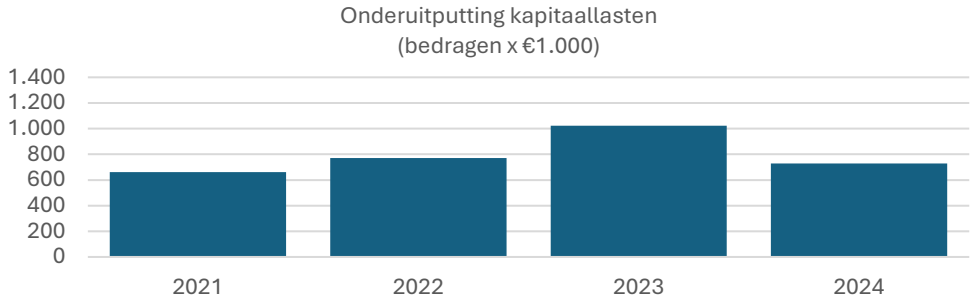
Taakstelling (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
1.Organisatie i.v.m. nieuw werkplekconcept	0	200	200	200
2.Organisatie i.v.m. invoering Wkb	0	50	100	100

10.3 Kapitaallasten

- Afschrijvingen
- Rentelasten

- In hoeverre zijn lasten te beïnvloeden?
  - Nieuwe investeringen afwegen
  - Reële(re) inschatting jaar van afronden investeringen
  - Realiteitsgehalte afschrijvingstermijnen

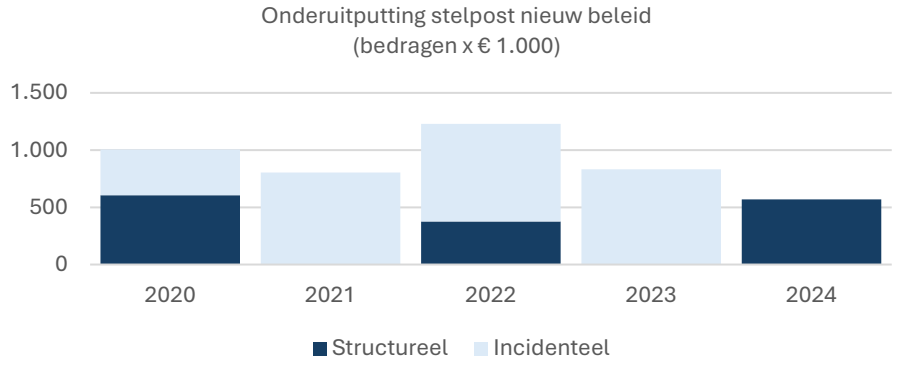
Soort investering	Moerdijk	Halder-berge	Etten-Leur*	Steen-bergen	Drimmelen
Gebouwen (nieuwbouw permanent)	40 jaar	40 jaar	40 jaar	40 jaar	40 jaar
Vrijvervalriolering	60 jaar	70 jaar	60 jaar	60 jaar	60 jaar
Wegen	25 jaar	40 jaar	40 jaar	25 jaar	20 jaar
Masten openbare verlichting	46 jaar	40 jaar	20 jaar	40 jaar	25 jaar
Technische installaties	20 jaar	15 jaar	20 jaar	15 jaar	15 jaar

MOERDIJK

10.4 Nieuw beleid

- Huidige stelpost nieuw beleid
- + Ontwikkelingen na 2028

- In welke mate zijn lasten te beïnvloeden?
  - Nieuwe ontwikkelingen afwegen
  - Reële(re) inschatting jaar van afronden

Reeds besloten ontwikkeling	Investeringsbedrag	I of S	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Verwachte jaar van besluitvorming
Zuidrandtunnel (netto-investering)	21.400.000	S						802.500	795.813	789.125	782.438	2023
Algeheel totaal								**804.530**	**797.844**	**791.157**	**784.471**	

Specificatie stelpost Nieuw beleid	Investeringsbedrag	I of S	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Verwachte jaar van besluitvorming
Ramingen uit vorige jaren t/m 2020:												
Vitale centra (kap.lasten)	€ 2.422.675	S	54.600	156.655	154.232	151.810	149.387	146.964	144.542	142.119	139.696	
Aanleg losloopgebieden/uitlaatterreinen honden (kap.lasten)	€ 70.000	S	5.163	5.075	4.988	4.900	4.813	4.725	4.638	4.550	4.463	
Toegevoegd o.b.v. kademota/begroting 2021-2024:												
Afschaling N285: Bijdrage aan de provincie tbv rotonde		I	-	-	400.000	-	-	-	-	-	-	
Afschaling N285: Bijdrage t.b.v. rotonde Langeweg		I	-	500.000	-	-	-	-	-	-	-	
Afschaling N285: Uitvoering werkzaamheden gemeente (kap.lst)	€ 2.660.000	S	-	-	-	172.900	170.240	167.580	164.920	162.260	159.600	
Afschaling N285: Aanpassing plein Langeweg ivm rotonde (kap.lst)	€ 300.000	S	-	-	19.500	19.200	18.900	18.600	18.300	18.000	17.700	
Project 183: scholenontwikkeling Willemstad:												
> nieuwbouwgemeenschapshuis	€ 4.720.000	S				-	271.400	267.565	263.730	259.895	256.060	2026
> nieuwbouwschool en gymzaal	€ 8.767.000	S			-	-	438.350	432.871	427.391	421.912	416.433	2026
Project 187: scholenontwikkeling Zevenb.Hoek:												
> ophoging investering school tot € 2.482.700	€ 259.000	S			12.950	12.788	12.626	12.464	12.303	12.141	11.979	
> nieuwbouwgemeenschapshuis	€ 4.475.000	S		-	257.313	253.677	250.041	246.405	242.769	239.133	235.497	
Scholen Fijnaart (investering betreft alleen bouwkosten schoolgebouwen; bijkomende kosten nog niet bekend)	€ 11.402.000	S				570.100	562.974	555.848	548.721	541.595	534.469	
Scholen Klundert (investering betreft alleen bouwkosten schoolgebouwen; bijkomende kosten nog niet bekend)	€ 11.060.000	S					553.000	546.088	539.175	532.263	525.350	2028
Toekomstbestendige gymaccomm.Zevenbergen: nieuwbouwgymzaal bij Regenboog	€ 3.076.756	S			176.913	174.414	171.914	169.414	166.914	164.414	161.914	2025?
Toegevoegd obv Kademota 2022-2025:												
Exploitatiekosten nieuwe gymzaal bij Regenboog		S		20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	
Vervangende nieuwbouw Nieuwaert (kap.last)	€ 22.000.000	S				-	-	1.190.000	1.174.000	1.158.000	1.142.000	2026
Toegevoegd obv Kademota 2023-2026:												
Vervanging gymzaal Droge Mark (alleen bouwkosten)	€ 3.160.000	S						181.700	179.133	176.565	173.998	?(2027-2028)
Gymzaal Droge Mark: hogere exploitatiekosten		S				20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	
Herinrichting Doelstraat	€ 1.100.000	S		71.500	70.400	69.300	68.200	67.100	66.000	64.900	63.800	
Integrale aanpak arbeidsmigratie: extra inkomsten GF en/of toeristenbelasting mbt arbeidsmigranten		S	-	-225.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	
Toegevoegd obv Bestuursakkoord 2023-2026:												
Mobiliteit (ontwikkelingen)		S	440.000	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	
Inclusiviteit (uit bestuursakkoord)		S	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	
Toevoeging obv Kademota 2024:												
Verbetering entree Klundert Zevenbergseweg	€ 750.000	S	-	48.750	48.000	47.250	46.500	45.750	45.000	44.250	43.500	
Akoestische panelen gymzalen	€ 200.000	S	25.000	24.500	24.000	23.500	23.000	22.500	22.000	21.500	21.000	
Permanente steiger Fort Sabina	€ 190.000	S	-	12.350	12.160	11.970	11.780	11.590	11.400	11.210	11.020	
Permanente steiger Fort Sabina (dekking tlv huursom voor ponton)		S	-	-12.350	-12.160	-11.970	-11.780	-11.590	-11.400	-11.210	-11.020	
Toevoeging obv Kademota 2025:												
Werkbudget stedelijke regio's West-Brabant West & Breda -Tilburg		S	-	152.000	152.000	152.000	152.000	152.000	152.000	152.000	152.000	
Kadervoorstel - ondersteuning verenigingen en vrijwilligersorganisaties		S	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	
Algeheel totaal			**674.763**	**1.403.480**	**1.540.296**	**1.891.838**	**3.133.344**	**4.467.573**	**4.411.534**	**4.355.496**	**4.299.457**	

Overige ontwikkelingen	Investeringsbedrag	I of S	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Verwachte jaar van besluitvorming
Scholenontwikkeling Zevenbergen	8.845.000	S						442.250	436.722	431.194	425.666	?(2027/2028)
Stationstunnel Zevenbergen (netto)	15.400.000	S						577.500	572.688	567.875	563.063	2025
Inrichting stationsomgeving Zevenbergen	20.000.000	S							1.300.000	1.280.000	1.260.000	2025
Transformatiegebied Zevenbergen-Noord	5.000.000	I										2025
Permanente voorziening Roode Vaart-centrum Zvb	2.000.000	S					130.000	128.000	126.000	124.000	122.000	2026
Verduurzaming bestaande zwembaden	2.000.000	S			130.000	128.000	126.000	124.000	122.000	120.000	118.000	2025/2026
Algeheel totaal			-	-	**130.000**	**128.000**	**256.000**	**1.271.750**	**2.557.409**	**2.523.069**	**2.488.728**	

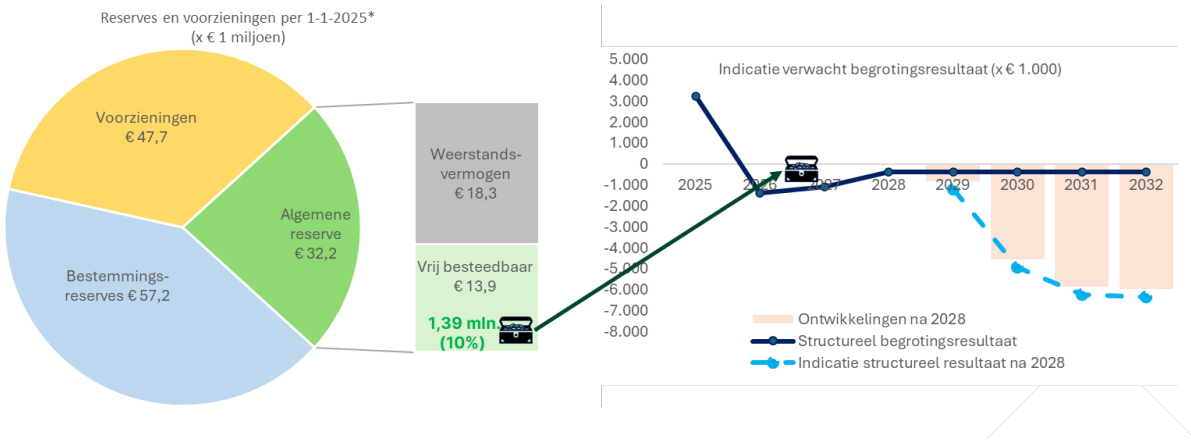
	I			500.000	400.000						
	S	674.763	903.480	1.270.296	2.019.838	3.389.344	6.543.853	7.766.787	7.669.722	7.572.656	

10.5 Reserves

- Inzet reserve t.b.v. dekking afschrijvingslasten investeringen

Indicatie effecten inzet reserve 'afschrijvingslasten investeringen' (Bedragen x € 1.000)			
Storting in reserve	1.000	5.000	13.900
Levensduur investering	Effect op structurele begrotingsresultaat		
25 jaar	40	200	556
50 jaar	20	100	278
80 jaar	13	63	174

- Inzet algemene reserve als structurele dekking

MOERDIJK

Korte pauze en ruimte voor tussentijdse vragen

Agenda

1. **Aanleiding, doel en breder perspectief**

2. Rapport structurele begrotingsruimte

- Hoofdstuk 1. Onderzoeksopzet
- Hoofdstuk 2. Hoe ziet het financiële perspectief van de gemeente Moerdijk er uit?
- Hoofdstuk 3. Vergelijking met andere gemeenten
- Hoofdstuk 4. Welke begrotingsposten hebben we nader in beeld gebracht?

Korte pauze en ruimte voor tussentijdse vragen

- Hoofdstuk 5. Sociaal domein
- Hoofdstuk 6. Verkeer, vervoer en waterstaat
- Hoofdstuk 7. Sport, Cultuur en recreatie
- Hoofdstuk 8. Gemeentefonds
- Hoofdstuk 9. Lokale heffingen
- Hoofdstuk 10. Diverse gemeentebrede onderwerpen

Korte pauze en ruimte voor tussentijdse vragen

- Conclusies + aanbevelingen

3. Vervolgproces

MOERDIJK

Conclusies en aanbevelingen

Algehele beeld

- Landelijke zorgen over financiële positie van gemeenten.
- (Landelijke) uitdagingen op het gebied van Jeugd, Wmo, wegbeheer, fysieke leefomgeving.
- Diverse maatregelen benoemd zonder dat dit ten koste gaat van de huidige ambities en dienstverlening.
- Zonder aanvullende middelen vanuit het Rijk maatregelen nodig om de komende jaren tot een sluitende begroting te kunnen komen.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1 Benut richting het opstellen van de begroting 2026-2029 diverse mogelijkheden waarmee de structurele begrotingsruimte kan worden vergroot zonder dat dit ten koste gaat van de huidige ambities en dienstverlening van de gemeente. Concreet gaat het hierbij om de volgende aanbevelingen:

Aanbevelingen

Aanbeveling 1.1 Hanteer richting het opstellen van de begroting 2026-2029 een minder voorzichtige inschatting wat betreft de verwachte afrekening van het Btw-compensatiefonds.

Indicatie mogelijke effecten

De aanbeveling is om in de begroting 2026-2029 uit te gaan van het geformuleerde scenario 2, waarbij wordt uitgegaan van 100% van de gemiddelde afrekening over de afgelopen 4 jaar. De indicatie voor de structurele begrotingsruimte die hiermee wordt gerealiseerd bedraagt ca. **€ 0,4 miljoen**, waarbij de uiteindelijke omvang afhankelijk is van de definitieve afrekening over 2024 (die in de meicirculaire 2025 bekend wordt).

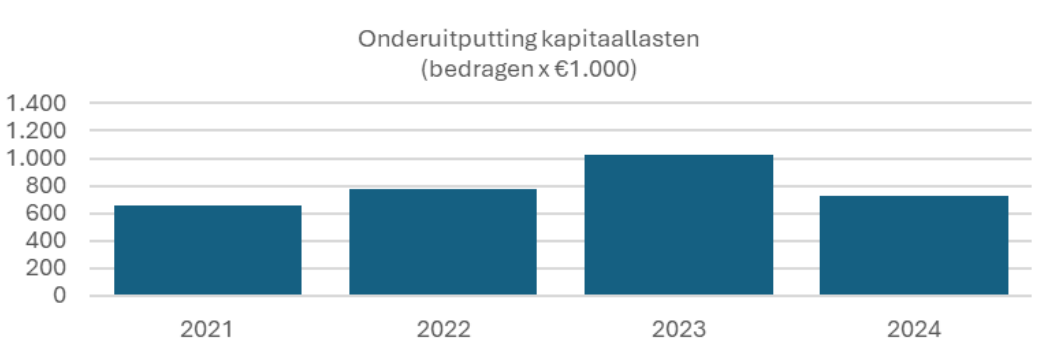
Indicatie effecten op structurele begrotingsruimte (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Scenario 1 (100% van gemiddelde afrekening 2017-2023)	127	127	127	127
Scenario 2 (100% van gemiddelde afrekening 2020-2023)	442	442	442	442
Scenario 3 (100% van afrekening over 2023)	750	750	750	750

Aanbevelingen

Aanbeveling 1.2 Hanteer richting het opstellen van de begroting 2026-2029 een reële(re) inschatting van het verwachte jaar van afronden van investeringen.

Indicatie mogelijke effecten

Het is lastig om aan de voorkant het effect hiervan op het structurele begrotingsresultaat te bepalen. Wel is in paragraaf 10.3 benoemd dat over de periode 2021-2024 de gemiddelde onderschrijding circa **€ 0,8 miljoen** bedroeg.

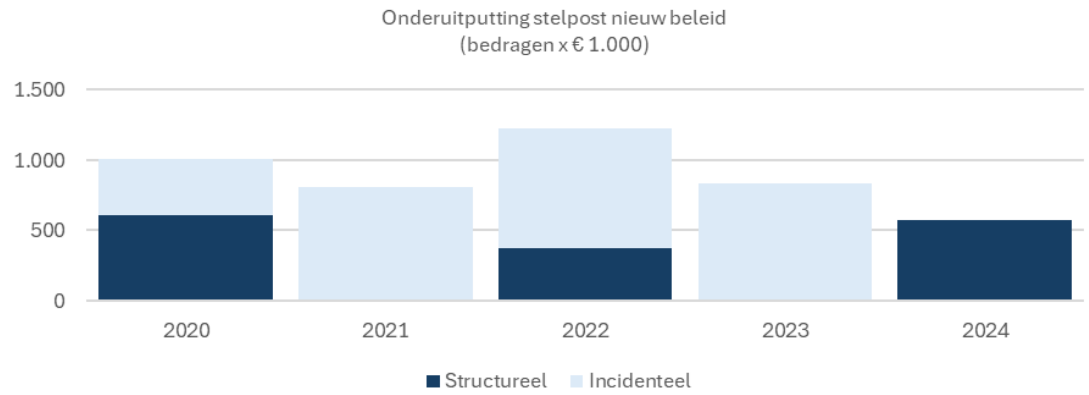
MOERDIJK

Aanbevelingen

Aanbeveling 1.3 Hanteer richting het opstellen van de begroting 2026-2029 een reële(re) inschatting van het verwachte jaar waarin de in de stelpost nieuw beleid opgenomen middelen daadwerkelijk ingezet zullen gaan worden.

Indicatie mogelijke effecten

Het is lastig om aan de voorkant het effect hiervan op het structurele begrotingsresultaat te bepalen. Wel is in paragraaf 10.4 benoemd dat over de periode 2020-2024 de gemiddelde onderschrijding circa € 0,9 miljoen bedroeg, waarvan gemiddeld circa **€ 0,3 miljoen** betrekking had op begrote structurele lasten.

MOERDIJK

Aanbevelingen

Aanbeveling 1.4 Overweeg richting het opstellen van de begroting 2026-2029 de mogelijkheid tot het dekken van afschrijvingslasten uit een bestemmingsreserve. Op dit moment wordt hier bewust (nog) geen concreet voorstel voor gedaan. De aanbeveling is om deze mogelijkheid te betrekken bij de verdere bepaling van het traject om vanaf de kadernota 2026-2029 uiteindelijk te komen tot een sluitende begroting 2026-2029 (zie ook aanbeveling 2)

Indicatie mogelijke effecten

Het uiteindelijke effect dat dit heeft op het structurele begrotingsresultaat is afhankelijk van de omvang van de reserve en de levensduur van de investering waarvoor dit wordt ingezet.

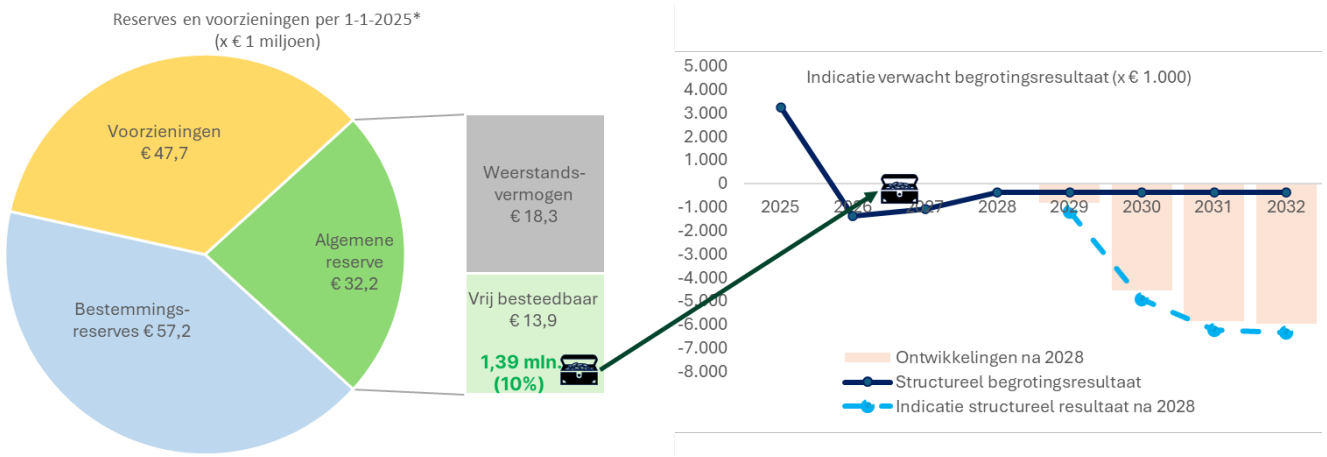
Indicatie effecten inzet reserve 'afschrijvingslasten investeringen' (Bedragen x € 1.000)			
Storting in reserve	1.000	5.000	13.900
Levensduur investering	Effect op structurele begrotingsresultaat		
25 jaar	40	200	556
50 jaar	20	100	278
80 jaar	13	63	174

Aanbevelingen

Aanbeveling 1.5 Hou de mogelijkheid tot het inzetten van de algemene reserve achter de hand als eventuele noodmaatregel om de begroting voor het eerstvolgende jaar sluitend te maken, waarmee eventueel tijd gekocht kan worden.

Indicatie mogelijke effecten

Zoals in paragraaf 10.5 is toegelicht zou dit voor de gemeente Moerdijk uitkomen op maximaal € 1,39 miljoen die vanuit de algemene reserve hiervoor ingezet mag worden.

MOERDIJK

Aanbevelingen

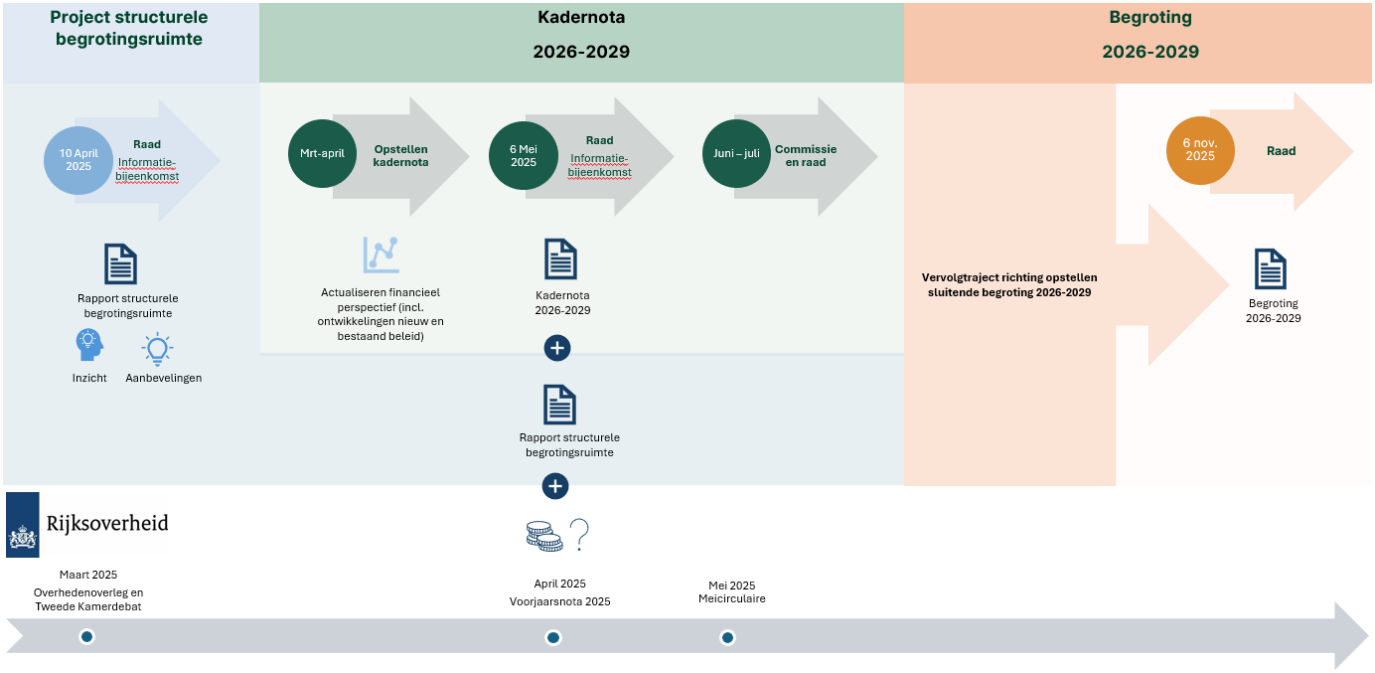
Aanbeveling 1 Benut richting het opstellen van de begroting 2026-2029 diverse mogelijkheden waarmee de structurele begrotingsruimte kan worden vergroot zonder dat dit ten koste gaat van de huidige ambities en dienstverlening van de gemeente. Concreet gaat het hierbij om de volgende aanbevelingen:

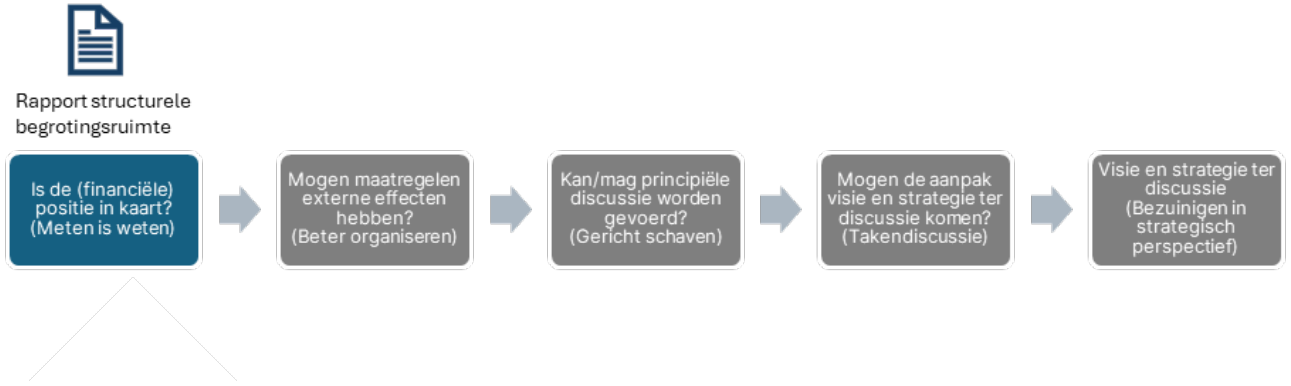
Aanbeveling	Indicatie mogelijk effect
1.1 Btw compensatiefonds	€ 0,4 miljoen
1.2 Kapitaallasten	€ 0,8 miljoen
1.3 Stelpost nieuw beleid	€ 0,3 miljoen
Totaal	**€ 1,5 miljoen**
1.4 Reserve afschrijvingslasten	€ 0 - € 0,6 miljoen
1.5 Inzet reserve t.b.v. structurele lasten	€ 0 - € 1,4 miljoen
Totaal	**€ 0 – € 2 miljoen**

Aanbevelingen

Aanbeveling 2 Gebruik de inzichten uit dit rapport om bij de behandeling van de kadernota 2026-2029 (samen met het geactualiseerde financieel meerjarenperspectief en de eventuele duidelijkheid wat betreft de middelen die al dan niet vanuit het Rijk beschikbaar gesteld worden) het vervolgtraject te bepalen richting het opstellen van een sluitende begroting 2026-2029.

Hierbij wordt concreet voorgeteld om bij de behandeling van de Kadernota 2026-2029 met elkaar te bepalen op welk moment en voor welke begrotingsonderdelen verdere stappen gezet gaan worden voor het verbeteren van de structurele begrotingsruimte.

MOERDIJK

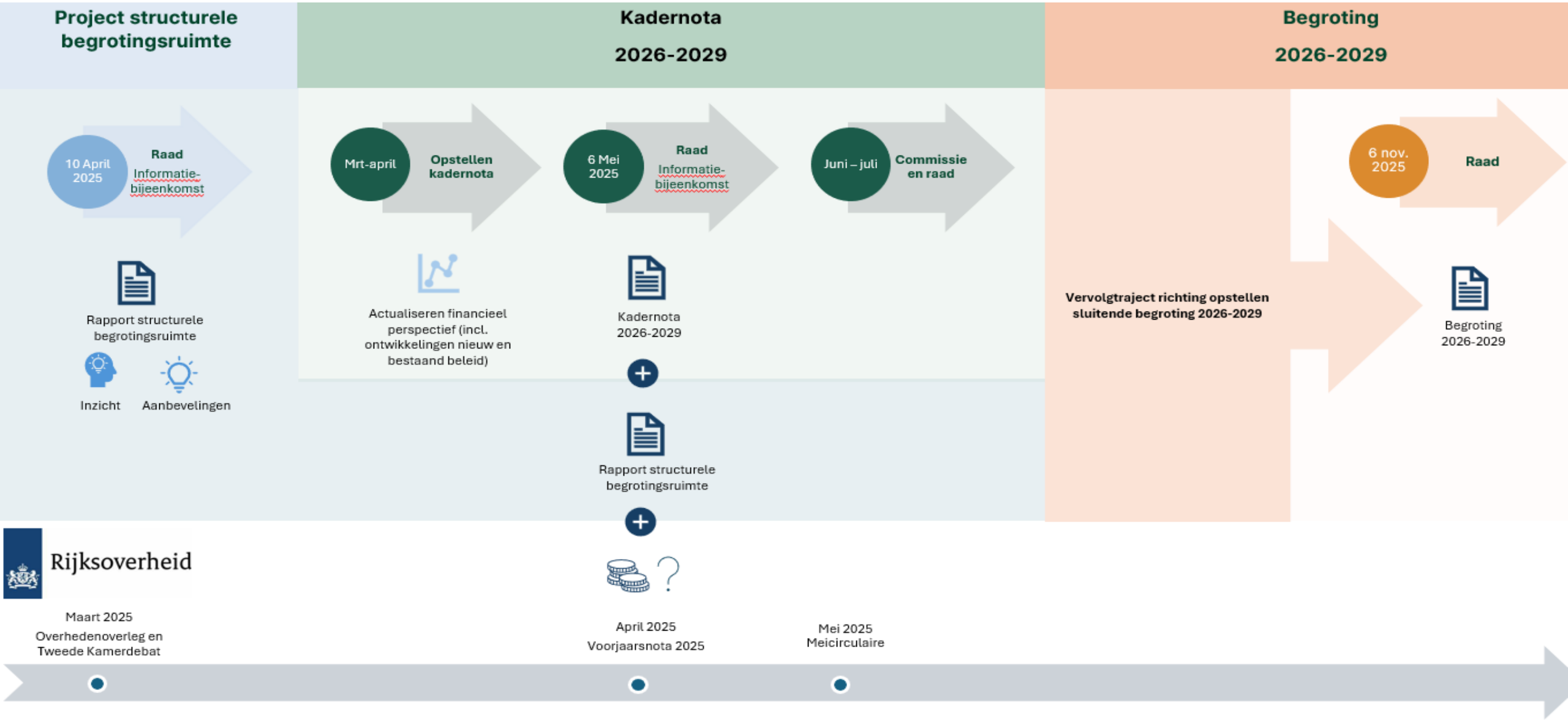
Aanbevelingen

Aanbeveling 3 Sta de komende jaren bij tussentijdse besluitvorming en de jaarlijks op te stellen kadernota nadrukkelijk(er) stil bij de structurele begrotingsruimte, waarbij jaarlijks in de kadernota op basis van de lokale en landelijke ontwikkelingen een integrale afweging gemaakt wordt in zowel bestaand beleid, nieuwe ontwikkelingen en de huidige stelpost nieuw beleid.

Aanbeveling 4 Stel een prioriteringskader op dat gebruikt kan worden bij het prioriteren van zowel het bestaande beleid, nieuwe ontwikkelingen en middelen die in de huidige stelpost nieuw beleid zijn gereserveerd.

3. Vervolgproces

Vervolgproces

Vragen, tips, suggesties?

MOERDIJK